יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 200 | Łódź, Poniedziałek, 28 sierpnia 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ו' אלול תרצ"ג | № 200

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

איבערגעריסען די זיצונג פון קאנגרעס

צוליב א דעקלאראציע פון די לינקע וועגען ארלאזאראוו-מארד

אפקלאנגען פון פערהער פון אחי-מאיר. — קאנגרעס ארויסגעפאדערט א טעלעגראפישען בעריכט פון ארץ-ישראל. — רעוויזיאניסטען לייהענען

דעקלאראציע פון די לינקע וועגען ארלאזאראוו-מארד

פראג, (יט"א טעלעגראפיש)

אויף נעכטען אוונט איז צונויפגערופען געווארען א פלענאר-זיצונג פון קאנגרעס. באלד אין אנהויב פון דער זיצונג, נעמט א ווארט דער פארשטעהער פון דער ארבייטער-פראקציע בערל קאצנעלסאן, ער גייט ארויף אויף דער טריבונע און נעמט לייענען א דעקלאראציע אין שייכות מיט די ידיעות, וואס ס'זענען אנגעקומען פון ארץ-ישראל וועגען פערהער פון די בעשולדיגטע אין ארלאזאראוו-מארד, אז ראזענבלאט האט זיך האר-בען מודה געווען אין בייטייליגען אין מורד, און וועגען טאגבוך, וואס איז געפונען געווארען ביי אחי מאיר'ן, דאס קאנגרעס-פרעזידיום האט נישט צוגעלאזט איבערצולייענען די דעקלאראציע, און ערקלערט א הפסקה פון דער פלענאר-זיצונג ביז היינט זונטאג 6 אוונט.

בעראטונגען פון די פראקציעס

פראג, (יט"א טעלעגראפיש)

היינט א גאנצען טאג, האבען געדויערט די בעראטונגען פון קאנגרעס-פרעזידיום וועגען דער געשאפענער לאגע. דאס פרעזידיום האט זיך פער-בונדען מיט ארץ-ישראל, און ארויסגעפאדערט א טעלעגראפישען-בעריכט וועגען גאנג פון דער אויספארשונג פון'ם ארלאזאראוו-מארד, ביז אין די אוונט-שעה'ן איז קיין תשובה פון ארץ-ישראל נישט אנגעקומען, נישט קוקענדיג דערויף, וואס די הפסקה איז דערקלערט געווארען נאר ביז 6 אזי. איז ביז 8 אזי. די זיצונג נאך נישט צונויפגע-רופען געווארען, דער ענין ארלאזאראוו שטעהט איצט אין צענטער פון דער פעראינטערעסירונג פון קאנגרעס, אלע אנדערע פראגען זענען אראפ אין אונטערגרונד.

אויסער פרעזידיום, קומען אויך פאר בעראטונגען פון אלע פראקציעס וועגען זייער שטעל-לונג צו דער געשאפענער לאגע.

רעוויזיאניסטען נישט געקומען צו דער זיצונג פון דער אויספארשונגס-קאמיסיע

פראג, (יט"א טעלעגראפיש)

אויף היינט איז געווען בעשטימט א זיצונג פון דער אויספארשונגס-קאמיסיע, וואס איז גע-שאפען געווארען דורכ'ן אקציאנס-קאמיטעט וועגען ארלאזאראוו-ענין. צו דער דאזיגער זיצונג האבען אויך געזאלט קומען די רעוויזיאניסטען כדי אפצוגעבען ערקלערונגען, קיינער איז אבער פון זיי צו דער זיצונג נישט געקומען.

וואס זאגען די רעוויזיאניסטען?

פראג, (יט"א טעלעגראפיש)

היינט האבען די רעוויזיאניסטען קאלפארטירט אין די קריינזען פון קאנגרעס א דעפעשע, וואס זיי האבען בעקומען פון ארץ-ישראל, אין וועלכער אחי מאיר'ס אדוואקאט ערקלערט, אז די אויסצוגען, וואס דער פראקוראר האט פארגעלייגט פאר'ן אויס-פארשונגס-ריכטער בעת'ן פערהער פון די בע-שולדיגטע: אחי מאיר, סטאווסקי און ראזענבלאט שטאמען נישט פון א טאג-בוך, נאר דאס זענען בלויז פערצייכנונגען און נאטיצען פון פליאטקעס, וואס זענען אנגעשריבען אין דער צייט פון ארלאזא-ראוו-מארד.

דייטשלאנד דערווייל נאך נישט געשלאסען קיין אפמאך מיט די ציוניסטען

בערלין, 27 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף אן אנפראגע, האט דער רייכס-ווירט-שאפטס-מיניסטער ערקלערט, אז ביז איצט איז נאך קיין שום אפמאך וועגען וועלכען ס'איז געווען גע-מאלדען אין די קאנגרעס-קרייזען נישט אפגעשלא-סען געווארען. ס'ווערען נאך דערוועגען געפיהרט אונטערהאנדלונגען. אין קורצען וועט פערעפענט-ליכט ווערען אן אפיציעלער קאמוניקאט.

די פלענאר-זיצונג איז נישט צונויפגערופען געווארען

פראג, 27 (יט"א טעלעגראפיש, 21 א זייגער ביינאכט)

היינט איז שוין קיין קאנגרעס - זיצונג נישט פארגעקומען. די פלענאר - זיצונג וועט פארקומען ערשט מארגען (מאנטאג).

היינט האט אפגעהאלטען א זיצונג די פאלי-טישע קאמיסיע, וואו ס'איז אויסגעהערט געווארען דער רעפעראט פון פראפ. בראדעצקי.

רעזאלוציעס וועגען די רעוויזיאניסטען

פראג, 27 (יט"א טעלעגראפיש).

די אויספארשונגס-קאמיסיע, וואס איז געשא-פען געווארען ביים אקציאנס-קאמיטעט אויסצופאר-שען די טעטיגקייט פון די רעוויזיאניסטען האט פערענדיגט איהר ארבייט. די רעזאלוציעס זענען איבערגעגעבען געווארען דעם אקציאנס-קאמיטעט, וועלכער האט זיך אנגעהויבען צו בעראטען וועגען דעם ענין.

געשלאסען די „מכביאדע"

אנגעהויבען זיך דער קאנגרעס פון „מכבי"-פערבאנד

פראג 27 (יט"א טעלעגראפיש)

היינט איז געשלאסען געווארען די מכביאדע. אין אוונט האט זיך געעפענט דער קאנגרעס פון מכבי-פערבאנד.

די מעלדונג וועגען אראנזשען-אימפארט פון א"י קיין דייטש-לאנד ווערט קוועסטיאנירט

פראג, (יט"א). אין די קאנגרעס-קרייזען איז גאר נישט בעקאנט מכח דעם אפמאך וועגען אראנ-זשען-אימפארט פון א"י קיין דייטשלאנד אויף דייט-טשע שיפען, וועגען וואס עס האט מיטגעטיילט דער „בערלינער טאגעבלאט".

אין די קאנגרעס-קרייזען האלט מען, דאס קיין שום אפמאך פון דעם מין עקזיסטירט נישט.

ווי יט"א ווערט געוואויר פון צופערלעסיגע קוועלען ענטהאלט נישט דער אפמאך וועגען דעם אויספוהר פון א פרייען סחורות-קאנטינגענט פון 3 מיליאן מארק קיין שום פרטים, וואס זאלען ענט-שפרעכען דעם כלומרשטען ארענזשען-אפמאך.

רעוויזיאניסטען ווילען בילדען

די צענטראלע קערפערשאפט פאר'ן אנטיהיטלעריסטישען באיקאט

רעדע פון וול. זשאבאטינסקי אויף א רעוויזיאניסטישע פרעסע-קאנפערענץ אין פראג

פראג, 25 (יט"א). פרייטאג צו נאכטס איז דא פארגעקומען א פרעסע-קאנפערענץ גערופען דורך דער רעוויזיאניסטישער פראקציע אויפ'ן ציו-ניסטישען קאנגרעס. מיט'ן אנטייל פון העכער הונ-דערט זשורנאליסטען,. וול. זשאבאטינסקי איז אויף דער פרעסע - קאנפערענץ ארויסגעטרעטען מיט א רעדע וועגען דער יודישער לאגע אין דייטשלאנד, וועלכע ער האט נישט געהאלטען אויף דעם ציוניס-טישען קאנגרעס.

די רעוויזיאניסטען — האט ערקלערט זשאבא-טינסקי — האבען ערווארט אז דער ציוניסטישער קאנגרעס וועט איבערנעהמען די וועלט-פיהרונג פון דער אנטי-דייטשער באיקאט-בעוועגונג.

אזוי ווי דער ציוניסטישער קאנגרעס האט אויסגעמיטען דעם באיקאט-לאזונג, ערקלערט זיך דעריבער דער רעוויזיאניסטישער וועלט-פערבאנד פאר א צענטראלע קערפערשאפט, אויף אנצופיהרען און סטימולירען דעם באיקאט און מאביליזירען פאר דער דאזיגער אקציע הונדערט טויזענד זייגע אנ-העגער, וועלכע שטעלען מיט זיך פאר אויף דער גאנצער וועלט אן עפעקטיווע אגיטאציאנס-קראפט.

די דייטשע רעגירונג אז דער האלב מיליאן יודען אין דייטשלאנד וועלען בעהאנדעלט ווערען אלס ערובניקעס איבער דאס וועלט-יודענטום העט נישט אבשטעלען זיין פראטעסט-אקציע מוזען איג-נארירט ווערען.

„מיר סימפאטיזירען מיט אונזערע ברידער אין דייטשלאנד — האט ערקלערט וול. זשאבאטינסקי — זאלען זיי בלייבען לאיאל לגבי דייטשלאנד, דער היטלעריזם שטעלט אבער מיט זיך פאר א געפאהר פאר 16 מיליאן יודען און דער גורל פון די דייטשע יודען קען דעריבער אונז נישט בעאיינפלוסען אין אונזער קאמף. דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד — אונזער פיינד — מוז צושטערט ווערען.

וול. זשאבאטינסקי איראניזירט שארף צוליב דעם 3-מיליאן אפמאך. מיט דייטשלאנד און בעצייכענט דעם דאזיגען אפמאך אלס אן אוננויטיגען, ערנידעריגענדען קאמפראמיס. וואס וועט נישט אונז טערשטיצט ווערען פון א"י-יודענטום, דער ישוב וועט באיקאטירען די דייטשע סחורות וועלכע וועלען אימפארטירט ווערען אויפ'ן גרונד פון דעם אפמאך.

אין ווייטערען לויף פון זיין רעדע קריטיקירט וול. זשאבאטינסקי זעהר שארף די ציוניסטישע עקזעקוטיווע וועלכע האט פערהאנדעלט די טראגע-דיע פון דייטשען יודענטום אין א געגענשטאנד פון קליינעם טויש-האנדעל און האט רעדוצירט דאס פראבלעם צו דער פאדערונג פון א גרעסערע'ע צאהל סערטיפיקאטען. מען האט געדארפט פסיכאלאגיש אויסנוצען דעם מאמענט כדי צו שטעלען די יו-דען-פראגע אין איהר פולען פערנעהם און אנצייכע-נען די ברייטסטע פערספעקטיווען, אויפפאדערענדיג די גאנצע ציוויליזירטע וועלט צו לעזען די פראגע דורך אנערקענען, אז די יודען מוזען בעזיצען אן אייגענעם פלאץ אויף דער וועלט. די יודען וועלען נישט זיין דאס איינציגע פאלק, וואס וועט צושטערט ווערען, אויב היטלער וועט זיין ביי דער מאכט. די יודען וועלען אבער די ערשטע פערניכטעט ווער-רען, דער קאמף מוז געפיהרט ווערען אין דער ריכ-טונג, אז דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד זאל איזא-לירט ווערען פון דער גאנצער ציוויליזירטער וועלט. א פאלק וואס צוטרייבט די יודען, גלייך ווי א קינד צוטרייבט א פליג, קאן נישט ווייטער בעטראכט ווע-רען פאר א קולטור-פאלק.

קאנפערענץ פון דעמאקראטישען רעוויזיאניזם

(גראסמאן-גרופע)

פראג (יט"א) אין פראג איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון דעמאקראטישען רעוויזיאניזם מיט דער בעטייליגונג פון דער דעמאקראטיש-רעוויזיאניסטישער קאנגרעס-פראקציע און פון 42 פערטרעטער פון פוילען, גאליציען, לעטלאנד, ליטע, אלט-רומעניען, בוקאווינע, עסטרייך, ארץ-ישראל, ענגלאנד, טשעכאסלאוואקיי, שוייץ א. א.

מ. גראסמאן האט געהאלטען א רעפעראט וועגען די פאליטיק פון דער דעמאקראטיש-רעווי-זיאניסטישער פראקציע אויפ'ן קאנגרעס. ער האט אונטערגעשטראכען, אז די פראקציע בעטראכט זיך אלס לחלוטין זעלבסטשטענדיגע גרופע, וואס וועט זיך ריכטען אויפ'ן קאנגרעס לויט איהרע אייגענע ווענען. ער כאראקטעריזירט די שטעלונג פון די פארטייען, וואס בילדען דעם איצטיגען קאנגרעס און די בעציהונג צו זיי מצד דער דעמאקראטיש-רעוויזיאניסטישער פראקציע. די אויפגאבע פון דער פראקציע אויפ'ן קאנגרעס איז דער קאמף פאר'ן יודענשטאטס-ציוניזם אין זיין קאנסטרוקטיווער פארם, וואס זאל ענטשפרעכען דער עפעקטיווער לאגע פון יודענטום אין דער גאנצער וועלט. מיט געוויסע פארשלאגען וועגען דעם ענין קומט אויך די פראק-ציע אויפ'ן קאנגרעס. די יודישע אגענץ מוז אי-בערגעבויט ווערען, אזוי, אז די נישט-ציוניסטען זאלען להבא זיך בעטייליגען נאר אין עקאנאמישען אויפבוי פון א"י.

די וואהלען האבען בעוויזען, אז דאס שקל-סיסטעם ענטשפרעכט נישט מעהר דער לאגע, אין וועלכער דער ציוניזם געפינט זיך. דער רעדנער ווארפט אויף א פלאן פון גרינדליכע ארגאניזאציא-נעלע שנויים און בעטאנט, דאס אויב די דאזיגע פאדערונגען וועלען אויפ'ן קאנגרעס נישט אנגע-נומען ווערען. וועט דער דעמאקראטישער רעוויז-יאניזם אויך דאן נישט פערלאזען די ארגאניזאציע, נאר וועט פארטזעצען זיין קאמף פאר דער סאני-רונג פון ציוניזם.

אינזש. ראבערט שטריקער רעפערירט די רע-וויזיאניסטישע פארשלאגען אין צוזאמענהאנג מיט דער יודישער לאגע אין דייטשלאנד און ד"ר י. כהן בעהאנדעלט די פראגע פון דער יוגענד-ארגא-ניזאציע „ברית-הקנאים".

די פראקציע פון די דעמאקראטישע רעוויז-יאניסטען בעשטעהט פון 13 מיטגלידער, צווישען זיי 5 א. ק.-מיטגלידער און 8 געוועהלטע דעלע-גאטען. ד"ר סאסקין און י. ראזאוו זענען צוליב זייער שוואכען געזונד-צושטאנד נישט געקומען קיין פראג. די בעראטונגען פון דער קאנפערענץ האבען געדויערט עטליכע טעג.

דייטשע אמבאסאדע אין אמעריקא זאגט זיך אפ

איבערצושיקן דעם פרעז. הינדענבורג אנ'אפעל פון יודיש-אמעריקאנער קאנגרעס

נ י ו - י אָ ר ק (יט"א) די דייטשע אַמבאַסאַדע אין וואַשינגטאָן האָט זיך אָפּגעזאָגט איבערצושיקען דעם פּרעזידענט פון דייטשען רייך הינדענבורג דעם אַפּעל, וועלכער איז איבערגעגעבן געוואָרען דעם אַמבאַסאַדאָר דורך דעם יודיש-אַמעריקאַנער קאָנגרעס און אין וועלכען פּרעזידענט הינדענבורג ווערט געבעטען צו אינטערווענירען, כּדי אָפּצושטעלען די רדיפות פון די יודען אין דייטשלאַנד.

אין רעזולטאַט פון דעם אָפּזאָג האָט דער פּרעזידענט פון יודיש-אַמעריקאַנער קאָנגרעס בערנאַרד דויטש איבערגעשיקט אַ בריף דעם דייטשען אַמבאַסאַדאָר אין וואַשינגטאָן דר. לוטער, אין וועלכען ה' דויטש דריקט אויס די מיינונג, אַז דער אָפּזאָג פון דער אַמבאַסאַדע איז עלול צו פאַרשטאַרקען די אינפאָרמאַציעס, לויט וועלכע פּרעז. הינדענבורג ווערט נישט אינפאָרמירט וועגען דעם, וואָס געשעהט אין דייטשלאַנד.

נאָך דער פאַרעפענטליכונג פון ה' דויטש'ס בריף האָט די דייטשע אַמבאַסאַדע אין וואַשינגטאָן בעשטעטיגט, אַז זי האָט זיך אָפּגעזאָגט ווייטער צו שיקען צום פּרעזידענט הינדענבורג דעם מעמאָריאַל, וועלכער איז אויסגעאַרבייט געוואָרען דורכן יודיש-אַמעריקאַנער קאָנגרעס אויף זיין לעצטער סעסיע.

די דייטשע אַמבאַסאַדע זאָגט זיך אָפּ אָנצוגעבען וועלכע עס איז מאָטיווען פון איהר האַלטונג אָדער אָנצונעהמען שטעלונג צו דער בעשולדיגונג פון ה' דויטש וועגען דעם, אַז הינדענבורג ווערט נישט אינפאָרמירט וועגען די געשעהענישען אין דייטשלאַנד.

אויך ביי פּראָפ. אלבערט איינשטיין

זאָל צוגענומען ווערען זיין דייטשע בירגערשאַפט

ל אָ נ ד אָ ן. (יט"א). „דיילי טעלעגראַף" ברענגט אַ מעלדונג פון געהיימס אַיגאַן „באַציאַנאַל ציימונג" אין עסען, אַז אויף דער ליסטע פון בעקאַנטע פּערזענליכקייטען, ביי וועלכע עס האָט צוגענומען די דייטשע בירגערשאַפט פיגורירט אויך פּראָפ. אַלבערט איינשטיין.

פּראָפ. איינשטיין האָט, ווי בעקאַנט, אין צווישען בעקומען זיין שווייצאַרישע בירגערשאַפט אַלס געוועזענער פּראָפעסאָר פון שווייצאַרישע הויכשולען.

טעלעגראַפישע ווענדונג

פון אנטיהיטלעריסטישן באיקאט-קאמיטעט אין פוילען צום קאנגרעס-פרעזידענט לעא מאצקין

פּראַג, (יט"א). אויס'ן אַדרעס פון פּרעזידענט פון ציוניסטישען קאָנגרעס ה' לעאָ מאָצקין איז אָנגעקומען פאָלגענדע דעפּעשע פון צענטראַל-קאָמיטעט פאַר דער ווירטשאַפטליכער אַנטי-היטלעריסטישער אַקציע אין פוילען:

„די אונטערגעשריבענע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס וועלכע געהערען צום צענטראַל-קאָמיטעט פאַר אַנטי-היטלעריסטישער ווירטשאַפטליכער אַקציע, נאָכ'ן בעקענען זיך מיט דער ענונציאַציע פון דר. רופּין, מכח דער כלומרשט געקראָכענער פאַרשטענדיגונג מיט דער דייטשער רעגירונג בנוגע דער עמיגראַציע פון דייטשע יודען, דערלאָזען נישט אַפילו אויף איין רגע דעם געדאַנק וועגען דער מעגליכקייט פון וועלכע עס איז פאַרהאַנדלונגען מיט דער היטלעריסטישער רעגירונג.

אין פאַל אָבער אויב די פאַרהאַנדלונגען אין דער אַסמאַך זענען יאָ צושטאַנדגעקומען, פּראָטעסטירען די אונטערגעשריבענע צענטראַלע אָרגאַניזאַציעס אין נאָמען פון פיל מיליאָנען פוילישע יודען געגען וועלכען עס איז אַסמאַך וואָס זאָל האָבען געשלאָסען געוואָרען מיט דער היטלעריסטישער רעגירונג.

מיר דריקען אויס אונזער פּראָטעסט נאָך ערנגישער צוליב דעם, וואָס דער אַסמאַך איז געשלאָסען געוואָרען ערב דער יודישער וועלט-קאָנפערענץ אין זשענעווע. די אונטערגעשריבענע אָרגאַניזאַציעס שטעלען פעסט, אַז זיי וועלען פאָרזעצען דעם קאַמף געגען היטלעריזם מיט דער פולער ענערגיע און מיט אַלע צוטריטליכע מיטלען און פאַרשטענדיגונג מיט'ן אינטערנאַציאָנאַלען יודענטום.

אונטערגעשריבען:

דער צענטראַלער יודישער סוחרים-פאַראיין.

יודישער האַנדווערקער-פאַרבאַנד אין פוילען.

צענטראַלע פון יודישע קליינהענדלער אין פוילען.

די יודען-פראגע אין דייטשלאנד

איז נישט קיין אינערליך-דייטשע אנגעלעגענהייט

אוז געהט אז אלע לענדער

ערקלערט פרעזידענט מאסאריק אין אנ'אינטערוויאו

פ ר אַ ג, (י.ט.א.) דער פּרעזידענט פון דער טשעכאָסלאָוואַקישער רעפּובליק פּראָפ. טאָמאַס מאַסאַריק האָט אויפגענומען אויף אַנ'אוידיענץ דעם גענעראַל-דירעקטאָר פון דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור ה' יעקב לאַנדוי. די אוידיענץ, וועלכע האָט געדויערט 40 מינוט, איז פאָרגעקומען אין פּרעזידענט'ס זומער-רעזידענץ טאָפּאָלטשאַנקי.

פּרעזידענט מאַסאַריק האָט אין משך פון דער אוידיענץ ערקלערט: מיט דעם גרעסטען אינטערעס פאָרפאָלג איך די בעראַטונגען פון ציוניסטישען קאָנגרעס אין פּראַג. די בעמיהונגען צו שאַפען אַ יודישע נאַציאָנאַלע היים אין ארץ-ישראל האָבען מיין פולע סימפּאַטיע.

אויף דער פראַגע, צי דער פעלקערבונד זאָל אויפנעהמען די פראַגע וועגען די ענטרעכטע-טע דייטשע יודען, האָט דער פּרעזידענט ערקלערט:

איך נעהם אָן, אַז דער פעלקער-בונד וועט ווירקליך בעהאַנדלען די דאָזיגע אַנגעלעגענהייט. דאָס יודישע פּראָבלעם אין דייטשלאַנד קען נישט בעהאַנדעלט ווערען אַלס אינערליכע אַנגעלעגענהייט. טויזענדער יודען, וועלכע מען האָט געשמעלערט זייערע רעכט און ביי וועלכע מען האָט צוגענומען די לעבענס-מעגליכקייטען, זענען אין אַ כּסדר וואַקסענדער צאָהל געצוואונגען צו פאַרלאָזען דייטשלאַנד.

גאַנץ נאַטירליך בילדען די דאָזיגע יודען אַ פּראָבלעם פאַר אַלע לענדער, וועלכע האָבען זיי אָנגענומען אַ מקום-מקלט. מען קען נישט ערוואַרטען, אַז די דאָזיגע שטאַטען זאָלען אויף זיך נעמען אַ לאַסט, וועלכע איז געשאַפען געוואָרען דורך דער פּאָליטיק פון אַנ'איינצעלנעם שטאַט, נישט קוקענדיג אויף אַלעמען גלויב איך אָבער, אַז די לאַגע וועט זיך ווענדען צום בעסערן. דער אַנטיסעמיטיזם איז נישט ניי.

אויף דער פראַגע וועגען ווירטשאַפטליכען קריזיס האָט פּרעזידענט מאַסאַריק ערקלערט פאָלגענדעס:

פיל בעריכטען פון אונזער פאַרטרעטער טיי-לען ווירקליך מיט וועגען אַ בעסערונג פון דער וועלט-לאַגע. נאַטירליך איז שווער צו זאָגען, ווען דער קריזיס וועט זיך פולשטענדיג פאַרענדיגען. די ווייטערע פאַרבעסערונג וועט געשעהען גאַנץ לאַנגזאַם און שריט נאָך שריט, עס וועלען זיין פאָרשריטען און צוריקשריטען, אָבער ווען די גאַנצע וועלט וועט טרייבען אַ שלום'פולע און קאָנסטרוקטיווע פּאָליטיק, וועלען מיר פון קריזיס אַרויסגעהען ערפאָלגרייך.

שטארקער אפקלאנג פון י. ט. א.-אינטערוויו מיט פרעז. מאסאריק

די אויפנאהמע פון די טשעכאסלאוואקישע זשורנאליסטען פאר דער קאנגרעס-פרעסע

פ ר אַ ג (י.ט.א.) די גאַנצע פּראַגער פּרעסע ווידמעט פיל אויפמערקזאַמקייט דעם י. ט. א.-אינטערוויו מיט פּרעזידענט מאַסאַריק. אין די ציוניסטישע קרייזען ווערט דער אינטערוויו מיטן מלוכה-פּרעזידענט פון טשעכאָסלאָוואַקיי צוגעשריבען גרויסע פּאָליטישע בעדייטונג.

פ ר אַ ג (י. ט. א.) דער טשעכאָסלאָוואַקישער זשורנאַליסטען-פאַרבאַנד האָט היינט איינגעאָרדענט אַנ'אויפנאַהמע פאַר אַלע פּרעסע-פאָרשטעהער, וועלכע זענען געקומען צום ציוניסטישען קאָנגרעס. דער זשורנאַליסטען-סינדיקאַט האָט זיך בערעכענט דערמיט, וואָס היינט שבת, זענען די קאָנגרעס-זשורנאַליסטען פריי פון זייער בעשעפטיגונג.

די אויפנאַמע איז אַדורך זעהר איינדרוקספול.

דערשאסען דורך היטלעריסטען

וויסבאַדען, 27 (ספּ. טעל.)

דער אָפיציעלער פּאָליציי-אישער קאָמוניקאַט טיילט מיט, אַז דער קאָמוניסט מילער איז דער-שאָסען געוואָרען בעת ער האָט געוואָלט אַנטלויפען פון קאָנצענטראַציע-לאַגער.

די זומער-רעדוטע פון דער פרעסע

איז צוליב'ן אומגינסטיגען וועטער אפגעלעגט געווארען און וועט פארקומען

שבת, דעם 2-טען סעפטעמבער 1933

מיט א נאך מעהר רייכערען און פערשידענארטיגען פראגראם! • אלזא — איז א ווארום איז העלענאוו.

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס אונזער ג' פערוואַלטונגס-מיטגליד און קאַסירער ה' בעריש רוסאַק, צוליב דעם טויט פון זיין ברודער

נ"ע

דוד רוסאק

המקום ינחם אותך בתוך שאר אבילי ציון וירושלים!

די פערוואַלטונג

פון הילפס-פעראיין „תומכי אורחים" 4490

אכטונג, עלטערן!

שרייבט איין אייערע קינדער אין דער 7-קל. מוס-טערהאַפטער שו ע

פון ש. זעלאנקא, פּילסודסקיעגאַ 70 פראָנט, 1-טער שטאָק

אַלע למודים ווערען געלערנט דורך לעהרער און מלמדים פעדאַגאָגען און ספּעציאַליסטען. דאָס פּראָגראַם פון די למודי קודש איז פילפאַכיג פאַרברייטערט געוואָרען. אַ גרויס געוויכט ווערט געלייגט אויף דער העברעאישער שפּראַך און אויף די ער-ציהונג פון די קינדער. די קאַנצעלאַריע איז טעטיג פון 10–2 און פון 4–6. אָנפענגער ווערען אָנגענומען פון 5½ יאָהר אָן.

צוליב דעם קריזיס איז דער פּרייז צוגענגליך פאַר יעדען. צום היינטיגען שול-יאָהר ווערט געעפענט אַ 5-טע קלאַס.

בעמ.: דורכגאַנג דורך פּיעטריקאָווער 46.

די למודים האָבען זיך שוין אָנגעהויבען.

Z prawami Gimnazjów Państwowych

Gimnazjum Humanistyczne Męskie

oraz **Prywatna Szkoła Powszechna**

I. Kacenelsona

w Łodzi, ul. Zawadzka 43, tel. 151-79

אָנמעלדונגען פון נייע שילער נעמט אָן די קאַנצעלאַריע טאָג-טעגליך פון 9 ביז 2 און פון 5 ביז 7 אָוונד.

די עקזאַמענס אין אַלע קלאַסען דויערן.

אין דער מוסטערהאַפטער פרעבעל-שולע ווערען אָנגענומען קינ-דער פון 4 יאָהר אָן. (אין די אָנפאַנגס-קלאַסען זענען די פּרייזען רעדוצירט).

וויכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז ס'איז ערעפענט געוואָרען דאָס

אמבולאטאריום

ביים פעראיין „מלביש ערומים"

שעניעוויטשאַ 3/5.

וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אומזיסט. שיקט אויך אַרויס דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

מיט וויזיטען אהיים

נעהמט אויך אָן געבורטען און אַלע אַרט אַנאַליזען. מינימאַלע אָבצאָהלונגען.

די פערוואַלטונג

פאַר
גאלד, בּיזשוטעריע

און לאָמבאַרד-קוויטען צאָהלט די העכסטע פּרייזען

אלידאר פּיאַלקא

פּיעטריקאָווער 7.

Dr. med.

Haltrecht

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

צוריקגעקעהרט

נעמט אָן פון 8—11 פריה, פון 1—2 מיטאָג און פון 5—9 אָוונט. זונטאָג פון 10—1 מיטאָג

אַלע אַרט אַנאַליזען.

פאַר אַרבייטסלאָזע לעמשניצע-פּרייזן

פון גאָלד זילבער בּיזשוטעריע

איינקויף

און לאָמבאַרד-קוויטען צו די אַלערהעכסטע פּרייזען געוויסענהאַפטע בעדינונג.

I. SOŁOWEJCZYK

פּיעטרקאָווער 27

(פריער שוגמיעסקא 5)

Dr. med.

E. Reicher

ספּעצ. פאַר מענער-שוואַכע, קינדערלאָזיג-קייט-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג

פאָלודניאָווע 28, טעל. 201-93

צוריקגעקעהרט.

נעמט אָן פון 8–11 פריה און פון 5–8.

זונטאָג און פייערטאָג פון 9–1.

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונד.

Doktór A.

Gibiański

Piotrkowska 24

צוריקגעקעהרט

Dr

Wajnberg

ספּעצ. פון לונגען, האַרץ און סקלעראָ-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9–10 פריה. 3–4, 8–9 אָוו.

צאָהן-אַרצט

St. Gelberg

14 זאַוואַדזקאַ 14. טעל. 108-33

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 10–2 און פון 4–7 אָוו.

ליבער אויף דער מאַשין

ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי ג. נאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

דאס שפיל פון די כוחות אויפ'ן קאנגרעס

קארעספאנדענץ פון פראג

דעם איצטיגען קאנגרעס פעהלט די צענטראלע פיגור, וועלכע זאל, ווי דאס איז געווען אויף די פריהערדיגע קאנגרעסען, זאמלען ארום זיך די אנהענגער פון איין וועלט-אנשויאונג. די איניציאטיוו האבען דעריבער גענומען אין זייערע הענט די גרופירונגען פון ציוניזם. אבער די גרופירונגען בעמיהען זיך נישט צו שאפען קיין גרויס פראגראם, צו קאנצענטרירען די אויפמערקזאמקייט פון קאנגרעס און פון גאנצען יודענטום ארום איין גראנדיעזע פראבלעם.

עס פיהלט זיך דאס פעהלען פון אנ'אויטאריטעט, וועלכע זאל האבען די דרייסטקייט אויפצושטעלען זיך און צו זאגען: ביז דאנען — און ווייטער נישט! די עקזעקוטיווע האט זיך א דאנק איהר פארטייאישען צוזאמענשטעל געמוזט רוהיג צוקוקען צום פארטיי-שפיל, און איהרע בעזונדערע מיטגלידער נעהמען אדער אליין אנטייל אין דעם שפיל אדער דאס שפיל ווערט פון זיי אינספירירט. דער ביזאיצטיגער פרעזידענט פון דער ארגאניזאציע האט ווייזט אויס, נישט בעוויזען זיך אנטקעגענצושטעלען דער האסע פון די גרופען-אינטערעסען, וואס איז געקומען אזוי בולט צום אויסדרוק אין דער לעצטער צייט. די איניציאטיוו האבען ביז איצט די לינקע. די אלגעמיינע ציוניסטען האלטען איין דעם פארטייאישען שוואונג פון די לינקע, זיי טעמפען אפ די שארפקייט פון זייערע פארשלאגען.

הגם די לינקע האבען מיט עטליכע צעהנדליג מאנדאטען מעהר פאר די אלגעמיינע ציוניסטען, ווייסען זיי, אז ווען אפילו עס זאלען אינאיינעם מיט די ציוניסטען ראדיקאלען פון גרינבוים'ס גרופע בעקומען א נומערישע מעהרהייט, וועלען זיי אבער נישט קאנען אויסנוצען אט דעם נומערישען איבערגעוויכט. די לינקע ווייסען, אז נישט געקוקט אויף דער מעהרהייט אין דער צאהל, זענען זיי אין דער ווירקליכקייט א מינדערהייט. אויף וויפיל עס הענדעלט זיך וועגען רעאלע און פאקטישע מעגליכקייטען. דערפאר נעהמען זיי אן די פארשלאגען פון די אלגעמיינע ציוניסטען.

די אלגעמיינע האבען נישט גענומען די איניציאטיוו אין זייערע הענד. עס האט זיי געפעהלט א דיסציפלינירטע און קאנסאלידירטע ארגאניזאציע. זי ווערט ערשט געשאפען און געבויט. און ביז דער בנין וועט ווערען פערטיג, איז שווער ארויסצוטרעטען איינהייטליך און ענטצווווארפען זייער ווילען דעם קאנגרעס און די איבעריגע ציוניסטישע גרופירונגען. איין זאך האבען זיי דערווייל דערגרייכט: אויפ'ן קאנגרעס טרעטען זיי אלס גרופע ארויס איינהייטליך און דאס האט דערווייל דעם קאנגרעס אפגעראטעוועט.

צי וועט דער איצטיגער קאנגרעס ערפילען די האפנונגען, וואס ווערען אויף איהם געלייגט? דערצו איז קודם-כל נויטיג, אז די דעמאגאגיע זאל נישט בעקומען אויפ'ן קאנגרעס די אויבערהאנד, אז די פיהרער פון די גרופען זאלען קענען איינהאלטען די וועהניגער פעראנטווארטליכע מיטגלידער זייערע, וועלכע מיינען, אז אויב מען קען נישט רעאליזירען יעדע פראזע, דארף מען לכל-הפחות מיט אלע מיטלען קעמפען פאר דער דאזיגער פראזע.

דאס לעבען האט ארויסגעלייגט אויפ'ן איצטיגען קאנגרעס א גרויסע און היסטארישע אויפגאבע. ווען מען האט אנגעהויבען צו טראכטען וועגען דעם אכצעהנטען קאנגרעס, האט זיך ארויסגעוויזען, אז ער וועט זיין קודם כל א ווירטשאפטליכער, אז מען דארף נישט ערשט קעמפען פאר דער פאליטישער ליניע, וועגען דער איינשטעלונג צו ענגלאנד אלס דער מאנדאטען-מלוכה. די דאזיגע ליניע האבען דאך געהאט איינגעשטעלט די פריהערדיגע קאנגרעסען. אלע גרופירונגען זענען איינפערשטאנדען דערמיט, אז לגבי ענגלאנד דארף געפיהרט ווערען אנ'אנדערע פאליטיק, ווי עס איז געפיהרט געווארען פריהער. ווען מען האט אין די לעצטע יאהרען גערעדט וועגען דער געענדערטער בעציהונג פון ענגלאנד צו דער יודישער ארגאניזאציע, איז דאס געווען אייגענטליך אנ'ענדערונג פון די מעטאדען, אבער נישט פון פרינציפ. און וועלכע גרופירונג עס וועט נישט איבערנעהמען די ליטונג פון ציוניזם, וועט זי זיך מוזען רעכענען מיט די אנווייזונגען פון קאנגרעס בנוגע דער בעציהונג צו ענגלאנד.

דער קאנגרעס איז נישט קיין ווירטשאפטליכער ווייל דאס לעבען ווארפט אן די טאג-ארדנונג פון די בעראטונגען. אויפן קאנגרעס דאמינירט די לאגע פון די יודען אין די לענדער פון גלות און אין דער ערשטער ריי פון דייטשלאנד. די דעלעגאטען פון פוילען, וועלכע שטעלען מיט זיך פאר עטליכע און פערציג פראצענט פון גאנצען קאנגרעס, וועלען אויך האבען צו זאגען זייער ערנסט ווארט וועגען דער געוואלדיגער נויט פון די פוילישע יודען בײם פערטיילען די הילף-מיטלען.

אויף די לעצטע קאנגרעסען זענען אלע דעלעגאטען געווען זעהר פעראינטערעסירט צו הערען וואס עס וועט זאגען זשאבאטינסקי, ווי אזוי ער וועט זיך ענטגעגענשטעלען דער פאליטיק פון דער מעהרהייט אדער דער פאליטיק פון ווייצמאנען. היינט האט דער קאנגרעס ניט אין דער קלענסטער מאס דעם אינטערעס צו זשאבאטינסקי'ן ווי אמאל. קודם כל דערפאר, ווייל צווישען איהם און אכציג פראצענט פון קאנגרעס ליגט א תהום. אלע גרענעצען זיך אפ פון איהם. און אויב די אלגעמיינע ציוניסטען האבען נישט אנגענומען די פארשלאגען פון די לינקע וועגען דער אנטי-רעוויזיאניסטישער טאקטיק, איז עס בלויז דערפאר, ווייל די אלגעמיינע ווילען היטען די פרינציפען פון דעמאקראטיע און פארלאמענטאריזם.

דאס הייסט נישט, אז די רעוויזיאניסטען האבען רעזיגנירט פון אפעזיציע, אבער בלויז דער ווילען צו אפעזיציע איז נישט גענוג. ווייל אלע כוחות פון ציוניזם פעראייניגען זיך צו בעשיצען די דעמאקראטיע געגען דיקטאטור, וועלכע איז נאך דערצו אין די יודישע בעדינגונגען אנ'אמתע פורים דיקטאטור. דער קאנגרעס איז ענטשלאסען נישט צו דערלאזען מען זאל איהם אויפרייסען. און עס ווייזט אויס, אז זשאבאטינסקי פערשטעהט שוין, אז עס בלאזען געגען-ווינטען געגען איהם, אז די ראדיקאלען, א שטייגער, פון גרינבוים'ען בעקעמפען איהם מיט נאך א גרעסערער ליידענשאפט ווי די לינקע, אז דערהאלטען זיך קען ער בלויז אין די ראהמען פון דער ארגאניזאציע און אז אויסער דער ארגאניזאציע איז ער ערלעדיגט.

ד״ר ראט—

„חבר גערעטעניש" שפילט צו

זייט צוואנציג יאהר איז אין רוסלאנד נאך נישט געווען אזא גערעטעניש, ווי היי-יאהר

דעפעשען פון סאוויעט-רוסלאנד זענען מודיע וועגען א זעהר גוט גערעטעניש היי-יאהר. די ידיעה האט בעשטעטיגט אין א בריף פון מאסקווע דער בעקאנטער קארעספאנדענט פון דער „נייער פרייער פרעסע" איגוש. באמאבעס. איצטער געפינען א בעשטעטיגונג וועגען דער גוטער גערעטעניש אויך אין דער לעצטער קארעספאנדענץ פון מאסקווע אין דער „גאזעטא פאלסקא".

אין א בריף אונטער'ן איבערשריפט „חבר גערעטעניש" שרייבט דער קארעספאנדענט פון פוילישען אפיציאז, ה' אטמאר, וועלכער אריענטירט זיך געוועהנליך זעהר גוט אין די סאוויעטישע פערהעלטנישען.

לויט אלע פריהערדיגע אינפארמאציעס וועט די היי-יאהריגע גערעטעניש אויף תבואות אין סאוויעטען-פערבאנד איבערשטייגען די סאמע אפטימיסטישע ערווארטונגען און וועט פערגלייכט מיט דער רעקארד-גערעטעניש אין רוסלאנד אין דעם יאהר 1913.

דאס איז א געוואלדיגע סורפריז ספעציעל פאר מענשען, וועלכע האבען אין פאריגען יאהר געזעהן אויף אוקראינע גרויסע שטחים שווארץ-ערד בעדעקט מיט ווילדע גראזען... און דערווייל, לויט די ידיעות א שטייגער פון סאוויעטישען טייל פון וואלין וועט די גערעטעניש אפילו אויף נישט בעארבייטע פעלדער זיין א זיבעציגפאכיגע.

אטמאר בעמערקט אבער, אז אין די סאוויעטישע בעדינגונגען איז א גוטע גערעטעניש אליין נאך נישט אלץ. מ'דארף די תבואה נאך בעצייטענס ארונטערנעמען פון די פעלדער, אפמלוצען, פערהיטען זי זאל נישט צוגנבעט ווערען דורך דער אויסגעהונגערטער מאסע.

אבער ווי עס זאל נישט זיין, איז די שטימונג אין די סאוויעטישע אפיציעלע ספערען א העכסט-אפטימיסטישע. „חבר גערעטעניש" ווערט בעהאנדעלט אלס דער בכבודיגסטער מיטגליד פון דער רעגירענדער פארטיי. ענטוזיאסטען רעדען שוין אפילו וועגען אפשאפען אין נייעם יאהר די ברויט קארטע. דערווייל בעמערקט מען בלויז א גאר קליינע פערבעסערונג. אבער אויך די פערבעסערונג האט בעדייטענד געהויבען די שטימונגען, וועלכע ווערען שטארק אונטערגעהאלטען דורך דער מאכט.

ביי דער ידיעה אז עס וועט זיין ברויט, האט זיך אפילו אנגעהויבען א גרויסע רעעמיגראציע פון די פויערים פון די שטעט צוריק אין דארף אריין. אין דער בוי-אינדוסטרי און אין דער קוילען-אינדוסטרי איז געווארען אזא מאנגעל אין ארבייטס הענט אז דער נייער גענעראל-פראקוראר פון סאוויעטען-פערבאנד אקולאוו האט אפילו ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג וואס דראהט מיט טורמע און מיט קאנפיסקאציע פון פערמעגען פאר ווילקירליכען איבעררייסען דעם ארבייטס-קאנטראקט.

כדי די תבואה בעצייטענס ארונטערצונעמען פון די פעלדער און בכלל כדי דער שניט זאל זיך איינגעבען ווי געהעריג, האט מען מאביליזירט כמעט די גאנצע רויטע ארמעע. כמעט אלע גארניזאנען זענען בעשיקט געווארען אין דארף אריין אויף א. ג. „סאציאליסטישע הילף". די סאלדאטען פון דער רויטער ארמעע האבען געארבייט גאנץ גערן, ווייל אן ערך 60 פראצענט פון זיי שטאמען אליין פון דארף און די ארבייט אויף די פעלדער איז זיי פיל ליבער, איידער דער אנטייל אין די גרויסע מאנעווערס, וועלכע האבען היי-יאהר געזאלט פארקומען און זענען אפגערופען געווארען זיכער צוליב דער גוטער גערעטעניש. (דער קארעספאנדענט מאכט דערביי אזא בעמערקונג: אויפריכטיגע פאציפיסטען וועלען זיך זיכער פרייען ביי דער ידיעה אז סאלדאטען פון די טאנק-אפטיילען האבען זיך ארויסגעוויזען פאר אויסגעצייכנטע טראקטאריסטען, וואס דאס שליסט גאר נישט אויס די מעגליכקייט אז אין א פאל פון א קריג, זאל יעדער פיהרער פון א טראקטאר זיין א פערטיגער טאנקיסט).

ווי עס זאל נישט זיין, דראהט נישט רוסלאנד קיין הונגער-קאטאסטראפע אין לויפענדען יאהר און אין קינפטיגען, שטעלט פעסט אטמאר. צוליב די שלעכטע עקספארט-קאניונקטורען אין די אנדערע לענדער וועלען די דעצידירענדע ספערען אין די סאוויעטען זיך בעסער לוינען אנצוקארמענען די אייגענע בעפעלקערונג איידער זיך צו לאזען אויף די תבואה-מארק, און אויב דעם פויער וועט איבערגעלאזט ווערען א געהעריגער סכום תבואה, דאן הופט ... ווייסט, אפשר וועט ער אין קינפטיגען יאהר אליין גאנץ פרייוויליג צוטרעטען צו די נארמאלע פריהלינגס-ארבייטען, און דאס וואלט געווען אזא נצחון פון הערשענדען רעזשים, וועגען וועלכען ער אליין האט נישט געקאנט אפילו טרוימען מיט א האלב יאהר צוריק.

דייטשלאנדס דראנג נאך עסטרייך

וואס וואלט געוועזן, ווען דייטשלאנד ווערט פערגרעסערט מיט אזא וויכטיגען געביט?

דער קאמף ארום עסטרייך ווערט געפיהרט מיט א געוואלדיגער הארטנעקיגקייט פון ביידע צדדים: מצד דעם היטלעריסטישען דייטשלאנד, וואס האט דורך דער איינגלידערונג פון עסטרייך געקלערט אין דער ערשטער רייה צו זעטיגען דעם צורייצטען אפעטיט פון דייטשען אימפעריאליזם און מצד דעם איצטיגען עסטרייך, וואס וועהרט זיך מיט אלע כוחות געגען דעם גליק איינגעשלינגען צו ווערען דורך דעם ברוטאלען רעזשים פון די נאציס. עס איז אבער נישט בלויז א קאמף צווישען די ביידע צדדים, נאר אין שפיל זענען פערמישט אלע גרויסע אייראפעאישע מלוכות, וואס זענען אין א קלענערער אדער אין א גרעסערער מאס פעראינטערעסירט אין דער אפהיטונג פון מצב, וואס איז געשאפען געווארען אין אייראפע דורכ'ן ווערסאלער טראקטאט.

אין ווערסאל איז די דייטשען פערוועהרט געווארען עסטרייך צו אנעקטירען און אין סען-זשערמען איז עסטרייך פערבאטען געווארען זיך צו פעראייניגען מיט דייטשלאנד. און דאס איז נישט געווען גלאט עפעס א קאפריז פון די זיגער, נאר דאס איז געווען אנ'איינפאכע קאנסעקווענץ פון דעם פלאן, אויף וועלכען עס איז געבויט געווארען דאס נייע אייראפע. לויט דעם דאזיגען פלאן איז פאר עסטרייך בעשטימט געווארען א וויכטיג ארט אין דעם אלגעמיינעם מעכאניזם. ווען דייטשלאנד וואלט זיך פעראייניגט מיט עסטרייך, דאן וואלט דאס בעזיגטע לאנד זיך ארויסגעוויזען נישט פאר בעזיגט און נישט פאר בעשטראפט, נאר גראד פערקעהרט: דייטשלאנד וואלט ארויס אלס זיגער און בעדייטענד פערשטארקט. אנשטאט די פערלוירענע געביטען, ווי עלזאס און לאטרינגען, טיילען פון פוילען, וואלט דייטשלאנד אריינבעקומען א גרויס שטיק דייטשלאנד, א גרויסען אפשניט פון דונאי-געביט, און א רייה דייטשע געביטען אין די אלפען. עס וואלט זיך געשאפען א מעכטיגע דייטשע מויער, וואס וואלט זיך געצויגען פון באלטישען ים כמעט ביז צו טריעסט און ביז צו די ברעגעס פון אדריאטישען ים.

כדי צו דערגרייכען אזא מין גרויסען ציל, וואלט דאס פארמלחמה'דיגע דייטשלאנד געדארפט פיהרען עטליכע זיגערישע קריגען. ביי די איצטיגע בעדינגונגען וואלט דער דאזיגער ציל דערגרייכט געווארען דורך דעם בעזיגטען דייטשלאנד.

דייטשלאנד וואס וואלט געווען פעראייניגט מיט עסטרייך, וואלט געשטאנען, ווי א דראהענדער רויב-פויגעל איבער די לענדער פון די אלפענבערג און איבער דעם שיינעם איטאליען. יוגאסלאוויע וואלט אויף איהרע מערב-גרעניצען איינגיכען דערפילט דעם דרוק פון דאזיגען מעכטיגען בלאק. טשעכאסלאוואקיי וואלט אויף א שטח פון דריי פירטעל פון איהר גרעניץ-ליניע געווען ארומגערינגעלט דורך דעם מעכטיגען דייטשלאנד אין דער צייט, ווען אין דער טשעכאסלאוואקיי גופא איז פאראן א גאנץ בעדייטענדע דייטשע מינדערהייט, מיט וועלכער עס קומט אויס צו זיין אויף דער וואך. פראנקרייך וואלט זיך איינגיכען געמוזט אפזאגען נישט נאר פון איהר העגעמאניע אין אייראפע, נאר זי וואלט זיך געמוזט אומקערען צו איהר אלטער לאגע, ווען זי איז שטענדיג געווען בעדראהט מצד דעם דייטשען שכן.

דייטשלאנד פעראייניגט מיט עסטרייך וואלט אהן בעזונדערע בעמיהונגען איבערגענומען, בלויז צוליב דעם אינערליכען געוויכט, די אויבערהאנד אין אייראפע און בעקומען א קאלאסאלען איינפלוס אויף איהר גורל. ס'איז לייכט פארצושטעלען, וואס מען וואלט ביי אזא סיטואציע געקאנט ערווארטען פון דייטשלאנד. וואס ווערט אונטער דער הערשאפט פון האקענקרייץ פערוואנדעלט אין איין ריזיגער קאזארמע, וואו מען הערט נישט אויף צו שמידען געוועהר פאר דעם קינפטיגען קריג. דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד, דאס דייטשלאנד פון שווארצען האקענקרייץ איז אפילו, נישט זייענדיג פעראייניגט, געווארען דאס געשפענסט פון אייראפע. וואסזשע וואלט געווען, ווען דאס דאזיגע דייטשלאנד וואלט זיך פעראייניגט מיט עסטרייך, ווען די היטלעריסטישע ראסען-העררען וואלטען אריינבעקומען אין די הענד אזא ריזיגען טריומף, אזא קאלאסאלען ערפאלג ווי די פערגרעסערונג פון דייטשלאנד מיט דער צווייטער דייטשער מלוכה אין אייראפע?

ווירטשאפטליכע דערנענטערונג צווישען איטאליען און עסטרייך

וויען, 27 (ספ. טעל.)

אלס רעזולטאט פון קאנצלער דאלפוס'עס רייזע קיין רוים איז צווישען איטאליען און עסטרייך געשלאסען געווארען פאלגענדער ווירטשאפטליכער אפמאך.

1) איטאליען וועט איינארדנען פאר עסטרייך אין טריעסטער פארט א פרייע סטרעפע פאר א קליינעם יעהרליכען אפצאהל, 2) עסטרייך וועט שאפען א האנדעלס-פלאט אונטער דער עסטרייכישער פאהן מיט'ן זיץ-ארט אין טריעסט.

3) עסטרייך וועט ריכטען איהר האנדעל קיין טריעסט, פון וואנען ס'וועלען אויך ארויספאהרען די עסטרייכישע עמיגראנטען.

4) איטאליען וועט בעהאנדלען די עסטרייכישע סחורות וואס ווערען אריינגעפיהרט קיין איטאליען אויף א פריווילעגירטען אופן,

5) איטאליען וועט פערגרעסערען דעם איינקויף פון סחורות אין עסטרייך.

ד״ר מעד.
מ. העלער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע
קראנקהייטען און מענער-שוואכע
צוריקגעקעהרט
8 טראוגוטא 8, טעל. 17989.
נעמט אן ביז 10 פריה און פון 4—8 אוו.
פאר פרויען א ספעציעלע ווארטע-זאל
אנגעמעסענע לעמשניצע-פרייזען!

נייער פאלקסבלאט

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג 28 ו' אלול תרצ"ג

אויגוסט

זון-אויפגאנג 4.39
זון-אונטערגאנג 6.36

די שוועריגקייט, צוליב וועלכער די קהלה נעמט נאָך נישט איבער די שחיטה

די פראגע וועגן איבערנעהמען די שחיטה אין לאָדז דורך דער יודישער קהלה איז געבליבען שטעהען אויף א טויטען-פונקט און קען זיך ווייטער נישט ריהרען פון אָרט. מיט'ן איבערנעהמען די שחיטה איז פערבונדען דאס פערגרעסערען דעם קהלה-ביודזשעט און צוזאמען דערמיט דאס פערגרעסערען די טעטיגקייט פון דער קהלה. די אויפזיכטס-מאכט האט שוין נישט איינמאל אויפגעפאָדערט די לאָדזער קהלה, זי זאל איבערנעהמען די שחיטה, דאָך זענען אויפ'ן וועג פון איבערנעהמען די שחיטה אנגעטראָפען געוואָרען אויף גרויסע שוועריגקייטען. קודם כל איז די ערשטע שוועריגקייט בעשטאנען דערין, וואס אין כאָיני נעבען לאָדז געפינט זיך א בעזונדער שעכט-הויז, וואס שטעהט נישט אונטער דער השגחה פון לאָדזער ראבינאט און קהלה און דאס כאָינער שעכט-הויז וואלט שטענדיג געקענט קאָנקורירען מיט לאָדז און די קהלה וואלט א חוץ דעם אלץ נישט געקענט איינשטעלען איהר שחיטה-ביודזשעט. די קהלה-פערוואלטונג האט זיך דעריבער געהאט געווענדעט צו דער וואָיעוואָדזטווע, אז כאָיני זאל פעראייניגט ווערען מיט דער לאָדזער קהלה און דעמאלט וואלט די פראגע געווען געלעזט.

די וואָיעוואָדזטווע האט צוליב פערשידענע טעמים אפגעזאגט דעם וואונש פון דער קהלה. א חוץ דעם זענען נאָך געווען אנדערע שוועריגקייטען, וואס האבען אפגעשלעפט דאס ערלעדיגען פון דעם ענין.

אויף דער לעצטער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג איז אבער אדורכגעלעזען געוואָרען א בריוו פון דער סטאראסטווע, אין וועלכען עס ווערט בפירוש אנגעוויזען, אז די קהלה איז מחויב איבערצונעהמען די שחיטה ביז'ן 1. אָקטאָבער. אויב נישט וועלען די מיטגלידער פון דער קהלה-פערוואלטונג פערזענליך בעשטראפט ווערען אין הסכם מיט די פארשריפטען. איצט איז שוין קלאר, אז די קהלה וועט מוזען איבערנעהמען די שחיטה.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די קהלה-קאנצעלאריע שוין צוגעגרייטעט אלץ, וואס איז נויטיג, אפילו דרוק-זאכען און אנדערע פארמאליטעטען, כדי יעדע מינוט איבערצונעהמען די שחיטה, דער אפצאהל פון וועלכער ס'זאל געהען לטובת דער קהלה-קאסע.

האט מען זיך אבער אנגעטראָפען אויף דער גרעסטער שוועריגקייט, דאס איז דער נויטיגער פערזאנאל פון שוחטים, משגיחים, מנקרים און אנד. פראפעסיעס, וואס זענען פערבונדען מיט דער שחיטה. די פארטיי-מענשען האבען דערפיהלט א „געשמאקען ביסען" און ס'האט זיך אנגעהויבען א פארמעל בעיגע נאָך פערשידענע פאסטענס ביי דער שחיטה, ווייל נאָכ'ן איבערנעהמען די שחיטה דורך דער קהלה וועלען אלע די, וואס זענען דארט בעשעפטיגט, ווערען קהלה-בעאמטע. די פערשידענע מינים חסידים, וואס זענען פעראייניגט אין דער קהלה האבען אנגעהויבען שטעלען פאָדערונגען וועגען צונעהמען זייערע שוחטים און אנד. בעאמטע. פון פערשידענע רבישע הויפען האבען אנגעהויבען אנצוקומען רעקאמענדאציעס און עמפעהלונגען פאר פערשידענע יורדים און געוועזענע מיוחסים, אזוי אז מ'האט זיך מיט דעם ענין גארנישט געקענט קיין עצה געבען.

דאס איז נאָך נישט אלץ, דאס פרעזידיום און דער קהלה-פערוואלטונג האט אנגעהויבען צו פיהרען אונטערהאנדלונגען מיט די איצט בעשעפטיגטע שוחטים און אנדערע נעבען-פראפעסיעס וועגען פעסטשטעלען די לוינען נאָכדעם ווי די שחיטה וועט איבערגענומען ווערען דורך דער קהלה. דא האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דער ענין איז נישט אזוי לייכט.

קודם-כל האט מען זיך אנגעטראָפען אויף א גרויסער געגנערשאפט צום עצם ענין אליין, סיי דער ראבינאט, סיי די איצטיגע שוחטים האבען זיך בכלל ארויסגעזאגט געגען דעם, אז די קהלה זאל איבערנעהמען די שחיטה. וועגען דעם האט אבער קיין דיסקוסיע נישט געקענט געפיהרט ווערען, דעמאלס האבען די שוחטים ארויסגעשטעלט אזעלכע לוין-פאָדערונגען, אז ווען די קהלה זאל זיי אננעהמען וואלט מען נאָך געדארפט צו דעם געשעפט צוצולייגען. די אונטערהאנדלונגען האבען נישט געבראכט קיין שום רעזולטאטען. די שוחטים דראָהען, אויב מ'וועט נישט נאָכקומען זייערע פאָדערונגען וועלען זיי איינגאנצען אויפהערען צו שעכטען און לאָזען לאָדז אָהן כשר פלייש. די קהלה קען אבער די פאָדערונגען בשום אופן נישט נאָכגעבען און דער ערשטער אָקטאָבער דערנעהנטערט זיך, אויב ס'וועט נישט געפונען ווערען קיין אויסוועג וועט טאקע קומען צו א שארפען קאָנפליקט אין די ענינים פון דער לאָדזער שחיטה.

ווידער א טראגישער זעלבסטמארד פון א יודישער פרוי

אראפגעשפרונגען פון צווייטען שטאק און געבליבען טויט אויפ'ן ארט

(2) אויף מיעלטשארסקיעגא (שקאָלנא) 30, אין דער אפיצינע אויפ'ן צווייטען שטאק, וואוינט זייט א לענגערער צייט אין א שטוב מיט א קוך די 57-יעהריגע זיסעל שילסקא, אן אלמנה נאָך א פערמעגליכען סוחר.

שילסקא האט געליטען פון א נערווען=קראנקהייט און האט זיך כסדר ארומגעטראגען מיט'ן געדאנק צו בעגעהן זעלבסטמארד. צוליב דעם האבען ביי דער שילסקא כסדר דיזשורירט איהרע קינדער, היטענדיג די קראנקע.

נעכטען אינדערפריה איז אין דער וואוינונג פון דער קראנקער געווען איהר פערהייראטע טאָכטער געניע כמיעלניצקא פון פאמארסקא 3. פרוי כמיעלניצקא איז ארויסגעגאנגען קויפען מילך, אין דער צייט איז איהר מוטער געשלאפען. די נערווען=קראנקע פרוי האט אויסגענוצט די געלעגענהייט וואס קיינער איז נישט געווען אין שטוב, האט געעפענט דאס פענסטער און איז ארויסגעשפרונגען פון פענסטער פון צווייטען שטאק אויפ'ן ברוק פון הויז. ביי דער זעלבסטמערדערין איז צובראכען געוואָרען דער שארבען, אזוי אז זי איז געבליבען א טויטע אויפ'ן אָרט.

מיט עטליכע מינוט שפעטער איז די טאָכטער ארויפגעגאנגען פון געוועלב. ווען זי האט דערזעהען דעם טויטען קערפער פון איהר מוטער האט זי בעקומען א שווערען נערווען-אנפאל. ס'איז ארויסגערופען געוואָרען די פאגאטאָוויע, דער דאָקטאר האט פעסטגעשטעלט דעם טויט פון זיסעל שילסקא און האט ערטיילט הילף דער טאָכטער.

אריינגעלעגט דעם קאָפ אין די רעדער פון א מאשין

אויף אזא אופן איז אנ'אפגענארטער חתן בעגאנגען זעלבסטמארד

(2) אין דער וואסער=מיהל, אין דארף סקאווראָן, לענטשיצער פאוויאט, האט געארבייט אין דער מיהל דער 28-יעהריגער אנטאני פראוודא.

פראוודא האט אויף א דארפישער פערוויילונג בעקענט די טאָכטער פון א פערמעגליכען פויער, סטאניסלאוו טשיכאן. אין הערבסט האט שוין געזאלט פארקומען זייער חתונה.

מיט צוויי וואָכען צוריק איז אבער אין דעם דארף געקומען פון אמעריקא א געוויסער אנדזשעי אבערא, וועלכער האט אפגעשלאגען ביי פראוודא'ן זיין כלה. דאס פריילין האט ליבער געוואָלט דעם אמעריקאנער איידער דעם מיהל-ארבייטער.

עהערנעכטען האט פראוודא געטראָפען זיין געוועזענע כלה אין וועלדעל ביים דארף. פראוודא האט ארויסגעכאפט א רעוואָלווער און געוואָלט שיסען זיין כלה, דער רעוואָלווער האט נישט אויסגעשאסען, און די טשיכאן איז אנטלאָפען, אלארמירענדיג די דארפס-לייט. פראוודא איז צוריקגעלאָפען אין דער מיהל און אריינגעלייגט זיין קאָפ אין די רעדער פון די מאשינען, וועלכע האבען איהם איינגאנצען צוקוועטשט. אויף אזא אופן איז פראוודא בעגאנגען זעלבסטמארד.

אויפרייס פון א ספירט-מאשינקע

בנימין גוטמאן איז שטארק אפגעבריהט געוואָרען

(2) אויף עק וואָלטשאנסקא און זשעלאזנא געפינט זיך די בענזין-סטאציע, וועלכע ס'בעדינט דער 43-יעהריגער בנימין גוטמאן, וועלכער וואוינט אויך אויף דעמזעלבען אָרט.

נעכטען אינדערפריה האט גוטמאן געוואָלט צוגרייטען פאר זיך פריהשטיק, ער האט אזוי שלימזלדיג אנגעצונדען די פרימוס-מאשינקע, אז ס'איז געקומען צו אנ'אויפרייס, ביים לעשען די שרפה וואס איז ענטשטאנען האט גוטמאן פערוואונדעט און אפגעבריהט ביידע הענד, דאָך צוליב דער דאזיגער קאלטבלוטיגקייט איז נישט געקומען, אז די שרפה זאל זיך ווייטער פערשפרייטען. דעם פערוואונדעטען האט ערטיילט הילף דער דאָקטאר פון פאגאטאָוויע.

משה קוסעוויצקי דאווענט

לטובת דעם „מושב זקנים"

פרייטאגצונאכטס דעם 1 סעפטעמבער און צומארגענס שבת וועט דער וועלטבעריהמטער אויבער-קאנטאר פון ווארשאווער סינאגאגע משה קוסעוויצקי דאווענען קבלת שבת שחרית און מוסף מיט א גוט איינשטודירטען כאָר.

די גאנצע הכנסה איז בעשטימט פאר דעם מושב זקנים פאמארסקא 54.

זעלבסטמארד

(א) נעכטען איז אויף מיאדאָווא נאס בעגאנגען זעלבסטמארד דורך אויסטרינקען א גרויסע דאזע סובלימאט דער 34-יעהריגער וולאדיסלאוו ספאלק. די סיבה פון זעלבסטמארד איז נויט.

דער זעלבסטמערדער איז אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט געוואָרען אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

זונטאג=געשלעגען

(2) אויף קאפערניקא 70 איז שטארק צושלאגען געוואָרען מיט א טעמפען געוועהר די 71-יעהריגע יוזעפא לעדער, בעקומענדיג עטליכע טיפע וואונדען אין קאָפ.

אויף וואלבארסקא 29 איז דורך אומבעקאנטע פערשוינען שטארק פערוואונדעט געוואָרען די 38 יעהריגע עווא יאכאָווסקא.

אין ביידע פעלען האט די פאגאטאָוויע די פערוואונדעטע ערטיילט הילף.

געוו. סאציאליסטישע ראטמע-נער געלעגט די מאנדאטען

אין די שטאטישע קאמיסיעס

די געוו. וויצע-פרעז. פון שטאט-ראט אדוו. הארטמאן און אנדזשעיאק און דער געוו. ראטמאן קאוואלסקי, דהאבען צוגעשיקט בריף צום לאָדזער רעגירונגס=קאמיסאר, אינזש. וואָיעוואָדזקי, אין וועלכער זיי זאגען זיך אפ אלס מיטגלידער פון די שטאטישע קאמיסיעס, וועלכע זענען די לעצטע צייט נאמינירט געוואָרען דורכ'ן רעגירונגס-קאמיסאר.

בוי-שטרייק דויערט נאָך

(2) נעכטען איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון די שטרייקענדע בוי=ארבייטער, נאָך א לאנגער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווא=רען: 1) ווענדען זיך צום מיניסטעריום פון געזעלשאפטליכען שוץ צו רופען א קאָנפערענץ, פון די בוי-ארבייטער מיט די אונטערנעהמער וועגען פעסטשטעלען די ארבייטס און צאהלונגס=בעדינגונגען און אויסצוהאלטען אין שטרייק ביז א נצחון.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. בראשקאָווסקי (ליסטאפאד 11), ס. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), ס. בארטאשעווסקי (פעטריקאָווער 164), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשענדזאלניאנא 75).

א שרפה פון א דונער

בעת'ן דעם עהערנעכטיגען שטורם

(2) בעת דעם עהערנעכטיגען שטורם, וועלכער איז אדורך דורך טושין איז פון א דונער ענטשטאנען א שרפה אין הויז פון יאנא קונא, וועלכער האט זיך אנגעהויבען צו פערשפרייטען צוליב'ן שטארקען ווינד.

צו דער שרפה איז געקומען די ארטיגע פייערלעשער און די אפטיילונגען פון דער אומגעגנד, וועלכע האבען נאָך אנ'אקציע פון עטליכע שעה די שרפה איינגעלאשען.

קונא'ס אלע בנינים זענען פערברענט געווארען צוזאמען מיט'ן לעבעדיגען אינווענטאר. די שאדענס זענען גרויסע.

אונטער די רעדער פון אנ'אויטא

(2) אויף עק פיעטריקאָווער און טשערוואָנא איז ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון אדורכפאָהרענדען אויטא די 45-יעהריגע ווראָניקא מאסקאלסקא, ביי וועלכער ס'איז צובראָכען געווארען דער לינקער פוס.

דער דאָקטאר פון דער פאגאטאָוויע האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל פון דער קראנקען-קאסע.

Dr. med.

Z.Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

וואוינט יעצט

פיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אן אין לאטשניצע זגערזשער 7, פון 11-1 און פון 2-3 נאכמ.

Dr. med. **H.LUBICZ**

ספעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.

נעהמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אווענד. זונטאג פון 9–11 בייטאג.

Dr. R.

Zalcwasser

CHIRURG — כירורג

ציגעלגאס 19, טעל. 125-17

נעהמט אן פון 1–2 בייטאג און פון 4–7 נאכמ.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוועכע-בעהאנדלונג און מעסטוילע בעראטונג.

אלע ארט אנאליזען.

נעהמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג

פאר אינטעליגענץ - דגמשניצע-פרייזען.

ארטאפעדישער אנשטאלט

בראנדזשען, בארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען בעגען פיס-שמערצען אלט נאָך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פעטריקאָווער 119, טעל. 281-81

ווילנער יונגערמאן אנטלויפט פון פרעמדען-לעגיאן

נעמט אפ זיין געוועזענע כלה פון „איהר" מאן און שיקט איהם שאנטאזש-בריף

א סענסאציאנעלע אנקלאגע איז איצט אריינ־געפלאסען אין ווילנער אויספארשונגס־אמט.

דער איינוואוינער דניאל ר., וועלכער האט חתונה געהאט מיט 2 יאהר צוריק האט לעצטענס בעקומען צוויי אנאנימע בריף אין וועלכע ער ווערט אויפגעפאדערט אפצוזאגן זיין פרוי און אומצוקערען איהר דעם גוף, וועלכען ער האט ביי איהר גענומען. אין געגענפאל דראהט מען איהם מיט'ן טויט.

די אויסגעלעכטע אין פאליציי די דאזיגע דראהונגס־בריף און האט דערביי דערציילט פאלגענדע ראמאנטישע געשיכטע:

זיין פרוי איז זינט עטליכע יאהר ארומגעגאנגען מיט א ווילנער יודישען יונגענמאן, וועלכער איז מיט א יאהר 4 צוריק ארויסגעפאהרען פון ווילנע קיין פראנקרייך. די ערשטע צייט האט ער געשריבען צו זיין כלה אפטע בריף. דערנאך האט זיך די קארעספאנדענץ איבערגעריסען און ערשט נאך א האלב־יאהריגע הפסקה האט זי בעקומען פון איהר פערשוואונדענעם חתן א קורצען בריוועל אויש פון טוניס.

אין בריוועל האט ער איהר מיטגעטיילט, אז צוליב געוויסע אומשטענדען האט ער זיך געמוזט פערשרייבען אין פראנצויזישען פרעמדען־לעגיאן און איצט געפינט ער זיך אין א פערוואָרפענעם טוניסער פארט.

— „כ'האב זיך פערקויפט מיט מיין ליב און מיין נשמה, האט ער איהר געשריבען. אמבעסטען וועט זיין... ... וועגען מיר. מיר וועלען זיך שוין וואהרשיינליך מעהר נישט זעהן".

קורץ נאך דעם האט די מיידעל זיך בעקענט מיט ר—ן. געקומען צוזאמען מיט איהם און גענדליך חתונה געהאט.

זיי האבען געלעבט גליקליך און רוהיג.

די לעצטע צייט האט ר., וועלכער שטיט אין פריינדליכע באציהונגען מיט זיין פרוי איינגעמערקט, אז זיין פרוי האט זיך איינגעגלייכט. זי גייט ארום א פערטראכטע, ווערט פערשוואונדען פון שטוב אויף גאנצע שעהן און בעציהט זיך צו איהם מיט א מאדנער שנאה.

ר. האט זיך פעראינטערעסירט און האט זיך באלד דערוואוסט א סענסאציאנעלע געשיכטע, בעמדליך, אז זיין פרוי'ס געוועזענער חתן איז אנטלאפען פון פרעמדען־לעגיאן און נאך א רייהע פערשידענע אוואנטוריסטישע פאסירונגען געקומען קיין ווילנע, וואו ער האט זיך דערמאנט אן זיין אמאליגער כלה.

ר. האט זיך אויך דערוואוסט אז זיין פרוי טרעפט זיך מיט איהם.

ווען ער האט איהר אויף להבא קאטעגאריש פערווערט צו טרעפען זיך מיט'ן אנטלאפענעם לעגיאנער, איז זי אין איינעם פריהמארגען פלוצלונג נעלם געווארען.

ווי ר. איז איבערצייגט איז זי אנטלאפען צו איהר געוועזענעם חתן, וועלכער האט איהם דערנאך אריינגעשיקט די דראהונגס־און שאנטאזש־בריף.

די פאליציי האט זיך מיט'ן ענין פעראינטערעסירט און האט פערפיהרט אנ'אויספארשונג.

ביליגער אויספלוג קייז פראג אויפ'ן יריד

דאס היגע רייזע - ביורא פון „וואגאן - לי קוק" ארגאניזירט אנ'אויספלוג קיין פראג אויפ'ן יריד.

אפפאהר פון לאדז קומט פאר דעם 2 סעפטעמבער 5.40 נאכמיטאג, צוריקקום דעם 11 סעפטעמבער, דער פרייז אין בײדע זייטען צוזאמען מיט די פעסער, אין 3־טער קלאס איז 140 זל.

די אנטיילנעמער אין אויספלוג בעקומען גלייכצייטיג א פרייען בילעט אויף מעהרערע מאל אריינצוגיין אויפ'ן יריד, ס'איז כדי אז די לאדזער סוחרים זאלען אויסנוצען דאס געלעגענהייט כדי צו בעזוכען דעם פראגער יריד.

איינשרייבונגען נעמט אן דער היגער „וואגאן־לי־קוק" פיעטרקאווער 64, ביז'ן 30 ד. ח.

ביים איינשרייבען זיך מוז מען מיטברענגען פאלגענדע דאקומענטען: א פאס, 2 פאטאגראפיעס און א בעשייניגונג פון הויז־ווירט.

ביליגער אויספלוג אויפ'ן צפון יריד קיין ווילנא

דער היגער „וואגאן־לי־קוק" ארגאניזירט אויפ'ן 2 סעפטעמבער אנ'אויספלוג קיין ווילנא אויפ'ן צפון־יריד.

אפפאהר פון לאדז שבת דעם 2 סעפטעמבער 730 אווענד פון פאבריקס־באהן אנקום קיין ווילנא זונטאג 720 פריה, ארויספאהר פון ווילנא מאנטאג דעם 4 סעפטעמבער 8.45 אווענד, צוריקקעהר קיין לאדז, דינסטאג 9.25 פריה, דער פרייז אין בײדע זייטען איז 23,80 זל.

איינשרייבונגען נעמט אן דאס היגע רייזע־ביורא פון „וואגאן־לי־קוק" פיעטרקאווער 64 פון 9 פריה ביז האלב 2 מיטאג און פון 3 ביז 8 אווענד.

זעלבסטמארד פון א שיכור

וועלכער האט זיך געפינען אין ארעסט

(2) עהערנעכטען איז אין סילצוו פערהאלטען געווארען פאר ארויסרופען סקאנדאלען דער שיכור יוליאן סאדאווסקי.

דער שיכור איז איינגעזעצט געווארען אין ארעסט, נאך א האלבער שעה האט מען פון דארט געהערט שרעקליכע קרעכצען, ווען מען האט געעפענט דעם ארעסט, האט מען סאדאווסקי'ן געטראפען אין א קאלוזשע בלוט. ער האט זיך אדורכגעשטאכען מיט א מעסער די ברוסט. סאדאווסקי איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל קיין פעטריקאוו. פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג, ווי אזוי סאדאווסקי איז געקומען צו א מעסער אין ארעסט.

היינט — לעצטע פאלקס־פארשטעלונג

מיט מיכאל מיכאלעסקא און בעטי סימענאוו אין „פילהארמאניע"

היינט מאנטאג אווענד ווערט געשפילט די גרויסע שלאגער־אפערעטקע „דער לעצטער טאנץ" מיט מיכאל מיכאלעסקא און בעטי סימענאוו צו פאלקס־פרייזען.

5-טע און 9-טע סימפאניע איז העלענאוו

צוליב'ן שלעכטען וועטער אפגעלייגט דעם קאנצערט אויפ'ן היינטיגען מיטוואך

צוליב דעם שלעכטען וועטער איז דער קאנצערט פון דער 5-ער און 9-ער סימפאניע, וועלכער האט געזאלט פארקומען די פאריגע וואך אפגעלייגט געווארען אויפן היינטיגען מיטוואך.

אין קאנצערט נעהמען אנטייל בעקאנטע סאליסטען פון ווארשא, געמישטער כאר פון „הזמיר" און פערגרעסערטער פילהארמאנישער ארקעסטער.

טעאטער „פילהארמאניע"
20 נארוטאוויטשא 20
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

פאזיטיוו לעצטע 2 פארשטעלונגען
כדי צו געבען די מעגליכקייט צו זעהען דעם קעניג פון דער אפערעטע

מיכאל מיכאלעסקא
צוזאמען מיט דער נאכטיגאל פון דער יודישער ביהנע
בעטי סימענאוו
אין דער הערליכער איינציגער אפערעטע
דער לעצטער טאנץ
היינט, מאנטאג, 9 אווענד היינט!
לעצטע גרויסע
פאלקס־פארשטעלונג
צו זעהר ביליגע פרייזען.
בילעטען צו בעקומען אין טעאטער־קאסע.

ראדיא־פראגראם

מאנטאג, דעם 28 אויגוסט 1933

11,57 צייט־סיגנאל, 12,05 גראמאפאן, 12,25 פרעסע, 12.33 קאמוניקאט, 12,35 גראמאפאן, 12,55 ידיעות, 2,55 גראמאפאן, 4,00 קאנצערט, 5,00 שמועסען פון דער פראנצויזישער שפראך, 5,15 מוזיק, 6,15 רעפעראט, 6,35 טראנסמיסיע פון קראקא, 7,20 פראגראם פאר קינדער, 7.40 פעליעטאן, 8,00 אפערעטקע, 10,00 טאנץ־מוזיק, 10,25 ספארט, 10,40 טאנץ־מוזיק.

* * *

פון אויסלאנד

8.00 לאנדאן — וואגנער־אווענד, 8,10 מינכען — אפערע, 8,30 בערלין — סימפ. קאנצערט, 8,45 אפערע, 8,45 שטראסבורג און פאריז — סימפ. קאנצערט.

Dr. med.
Czarnożył
POWRÓCIŁ
AL. KOSCIUSZKI 69, tel. 224-94.
Godziny przyjęć od 9-10 i od 4-6 popoł.

בעטי סימענאוו

צו איהרע גאסטשפילען אין לאדזער יודישען טעאטער

ווי מיר האבען בשעתו שוין געהאט געמאלדען, ווייל איצט אין לאדז אונזערער א בן־עיר. דער טאלענטירטער יודיש־דייטשער אקטיאר, ה' אלעקסאנדער מארטען, וועלכער געהערט צו די בעדייטענדסטע טעאטער־קינסטלער פון דער יונגער גענעראציע.

איהם האט דער ביטערער גורל פון דעם רוב דייטש־יודישע קינסטלער און אינטעלעקטועלע אויסגעמיטען, ווייל על פי צופאל שפילט ער די לעצטע יאהרען אין וויענער שטאדט־טעאטער.

ה. א. האט אלעקסאנדער מארטען בעזוכט דאס יודישע טעאטער, און מיט פערגעניגען ערטיילען מיר איהם פלאץ פאר זיין מיינונג וועגען דער גלענצענדער פארטנערין פון ה' מיכאל מיכאלעסקא

דער וועלט - בערידמטער יודיש - דייטשער ריכטער און קריטיקער אלפרעד קער האט אלע מאל אנ'אנדערע גרויסע קינסטלערין פון טעאטער אין זיינע בעדייטענדע רעצענזיעס אין „בערלינער טאגעבלאט" בעזינגען אבער נישט סתם קריטיזירט, נאר פשוט געמרוימט פון זיי ווי א יונגער סטודענט, וואס איז פערליבט. אזוי איז א צייט לאנג עליזאבעט בערגנער געווען די העלדין פון זיינע רוהמפולע קריטיק - ארטיקלען און עסייען. דאס זעלבע איז געווען די גרויסע שוישפילערין קעטע דארש. אנ'אנדער מאל ווידער האט פאר איהם נאר עקזיסטירט די רוסישע שוישפילערין גערמאנאווע און אי־ווען גילבערט. מען מוז די דאזיגע נעמען קענען, כדי צו וויסען, אז יעדע פון זיי איז א קונסט־בעגריף פאר זיך.

איך בין דעריבער איבערצייגט, אז ווען אלפרעד קער וואלט געהערט פרוי בעטי סימענאוו, וואלט ער געהאט א נייעם אפגאט פאר זיין געניאלער פעדער. נישט נאר דערפאר, וואס זי איז א גאנץ גרויסע זינגערין פון הויכער קולטור, נאר מעהר דערפאר, וואס זי שטעלט מיט זיך פאר א נייע ערשיינונג אין יודישען טעאטער.

איך גלויב נישט, אז דאס יודישע טעאטער פערמאגט נאך אנ'ענגליכע זינגערין פון אזא קולטור ווי בעטי סימענאוו.

מיט דער שעהנער קולטיווירטער שטים פון סימענאוו וואלט יעדע אייראפעאישע ביהנע געהאט א שמחה. וואס פאר א הערליכע „בלום פון האוואי" פאול אבראהאמ'ס וואלט זי געווען, און ווי הערליך וואלט זי געזונגען לעהאר'ס אפערעטען. אבער מיט דער זעלבער ווירטואזיטעט וואלט זי אפענבאך, שטראוס, קאלמאן און אפילו מאנכע איטאליענישע אפערן מיט כבוד געזונגען. איך שרייב דאס צוליב דעם, ווייל עס איז א גרויסער שאד איהר שטים זאל רואינירט ווערען דורך דעם שונד, וואס הערשט לײדערנאך אין יוד. טעאטער. מיט פרוי סימענאוו האט דאס יודישע טעאטער דעם גרויסען שאנס, דעם יודישען טעאטער - עולם מיט ערשטקלאסיגע אייראפעאישע אפערעטקעס צו בעקענען.

אלעקסאנדער מארטען.

ר. איזראעל

דירעקטאר אדאלף גאלד

סענסאציאנעל־שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

● 33 ●

גראף ראשעוויטש איז געווען איינער פון די גרעסטע גרונד־בעזיצער אויף די קרעסען. ער האט געשטאמט פון אלטען פוילישען אדעל, גראפען פון דור דורות. ער איז ערצויגען געווארען אין אנ'אטמאספער וואו דאס בלוט פון אלע מענשען איז געטיילט געווארען אויף צוויי טיילען: ס'זענען געווען אזעלכע וואס אין זייערע אדערען האט געפליסט בלוי בלוט און דאס זענען נישט געווען קיין געווהנליכע מענשען, נאר אריסטאקראטען, אויסערוועהלטע, וועלכע האבען געקאנט בעפעהלען איבער אן אלץ וואס זייער הארץ האט געגלוסט מיט די איבעריגע מענשען אין וועמענס אדערען עס האט געפלאסען גאנץ געווענליך רויט בלוט.

דער יונגער גראף האט זיך ענטציקט פון זיין זיידע'ס ערצעהלונגען ווי אזוי מ'האט געשמיסען פאראבקעס פאר דער מינדעסטער פערשולדיגונג. דער יונגער גראף געדענקט נאך אליין ווי זיין פאטער האט געפאטשט זיין ארבייטער און זיי האבען זיך געבוקט צו איהם ביז'ן גארטעל. דער יונגער גראף איז אויך ערצויגען געווארען אין אנ'אטמאספערע פון שרעקליכען אנטיסעמיטיזם, ער האט געדענקט ווי אזוי ביי זיי אין „הויף" האבען זיך געדרעהט די מאשקעס און געשנאפס און געזוכט צו פערדינען עטליכע רובעל, ביי זיי אין הויז — זיין פאטער און נאך זיין זיידע, וועלכע האבען די יודען שרעקליך געהאסט — האט מען אבער געהאלטען די טראדיציע אז ס'מוז זיך דארט ארומדרייען עטליכע סרולקעס און יאנקעלס און פון צייט צו צייט דארף מען זיי צוווארפען עפעס א פערדינסטעל און אפלאכען גלייכצייטיג פון זיי, אזוי ווי פון א הונד, מיט וועלכען מ'רייצט זיך ביז מ'גיט איהם דעם ביין, וועלכען מ'האלט אין האנד און איז שוין בעשטימט פאר איהם.

היינט זעגען באמת אוועק די דאזיגע צייטען פון דעם פרימיטיווען אנטיסעמיטיזם, און ס'האט זיך געשאפען אין דער פאמיליע פון גראף ראשעוויטש א נייער, מאדערנער אנטיסעמיטיזם. אין עצם האט זיך ביים יונגען גראף אין זיין בעציהונג צו יודען גארנישט געענדערט. פערקעהרט, ער האט נאך די יודען מעהר געהאסט דערפאר, ווייל זיי האבען אויפגעהערט צו קומען אין הויף, זיך בוקען פאר איהם, איהם נאכגעהען און שמייכלען אזוי ווי מיר דערווארטיגע בעשעפענישען. ער האט זיי נאך מעהר געהאסט, ווייל די יודישע שווייגערס, תבואה־מעקלערס האבען אפטמאל רעגירט פון זייערע פערדינסטען נאר כדי נישט אויסגולאכט צו ווערן פון פריץ. דער יונגער גראף ראשעוויטש האט פיינד געהאט יודען, ווייל דאס איז שוין געלעגען אין זיין בלוט, ווייל אזוי איז ער געוואוינט געווען, ווייל ער האט זיי געהאלטען פאר א מינדערווערטיגע ראסע, וואס איז נישט מסוגל זיך צוזאמענצולעבען מיט די אין וועמענס אדערען עס פליסט בלוי בלוט, דאס איז געווען דער גראף ראשעוויטש, וועלכער האט איצט איינגעלאדען די אריסטאקראטע אדא אין זיין קופע, דער יונגער גראף איז געווען גוט ערצויגען, אזוי־צו־זאגען א דזשענטלמען אין דער בעציהונג צו מענשען בכלל און דעריבער האט ער מיט דער גרעסטער קורטואזיע אריינגעפיהרט אדא אין זיין קופע.

דער גראף איז געווען א הויכער, שטארקער, ברייטפלייציגער מאנספערשוין, אנגעטאן אין א רייזע ספארט־אנצוג, וועלכער האט איהם געמאכט נאך מעהר מעכעריש, אדאן זענען געפעלען געווען אזעלכע שטארקע בלאנדע מענער מיט בלויע און רוהיגע ליידענשאפטליכע אויגען. זי האט געשמייכעלט פון צופרידענהייט וואס איהר האט זיך אייב געגעבען אויפ'ן וועג צו שליסען אזא בעקאנטשאפט און גוט צו פערברענגען די צייט. דער גראף איז זיכער צופרידען געווען. אדא איז געווען אזוי שטארק בעריהמט אין דער וועלט אז ס'איז געווען א בעזונדער זכיה ווען אימיצער האט זיך איינגעגעבען צו שליסען א נאהענטע בעקאנטשאפט מיט איהר, אין פוילען איז אדא די לעצטע טעג געווארען שטארק פאפולער און אומעטום האט מען וועגען איהר גערעדט צוליב דער געשיכטע מיט דעם מארד איבער ווייס'ן. וועלכער האט געזאלט צוגנבענען איהר טריען האלוהאנד.

ווען אדא האט זיך בריית פונאנדערגעזעצט בײם גראף אין קופע האט דער לעצטער באלד אנגעהויבען צו רעדען.

— מײסטערין, איך איז בעשערט געווען איך פוילען צו האבען אביסעל אונאנגענעהמליכקייטען.

— וואס זאל מען טון, בלויז פערגעניגענס קען מען אין לעבען נישט האבען, איהר מיינט דאך בעווייס די פאסירונג אין האטעל „אייראפעיסקי"?

— יא, דאס האב איך געמיינט, איהר דארפט אבער נישט מיינען, אז ביי אונז אין לאנד בעוואנדעלט מען אזוי שטענדיג געסט, דאס איז נישט די פוילישע גאסטפריינדליכקייט.

— איך האב אפילו נישט אנגעהויבען צו טראכטען. מיר איז נישט איינגעפאלען אפילו פאר דער דאזיגער פאסירונג פעראנטווארטליך צו מאכען דאס פוילישע פאלק מיט איהר ווירקליכע טראדיציאנעלע גאסטפריינדליכקייט. אט בלויז א נישט־אנגענעהמער צופאל, וועלכער וועט שנעל פאראיבערגעהן.

— איהר זענט זעהר בראוו, מייסטערין, איהר האט שנעל פאראיבערגעטראגען די ווירקליכע אונאנגענעהמליכקייט.

— ס'ווענדט זיך אין דעם, ווי אזוי מען נעהמט אויף פערשידענע פאסירונגען, ווען מ'נעהמט אלץ זעהר טראגיש דאן קען מען זיך אזוי שנעל נישט אפטרייסלען אפילו פון דעם קלענסטען אינצידענט. ווען מען נעהמט אלץ לייכטער געהט עס שנעל פעראיבער", די צייט היילט אלע וואונדען, נאר געדולד און אויסדויער, הער גראף. קיינער פון אונז איז נישט פריי פון זינד. פאר יעדען פערברעכען דארף מען האבען פערשטענדניש.

(פארזעצונג קומט)

ספּאָרט=בעוועגונג

די מכביאדע אין פראג
ביזאיצטיגע רעזולטאטען אין אלע קאנקורענצען

טעניס

די ספּאָרט-שפּילען פון וועלט = פערבאנד „מכבי" האבען זיך אנגעהויבען אין פראג היינטיגען מיטוואך.

אין ערשטען טאג האבען זיך אנגעהויבען די טעניס-פערמעסטונגען. דער פוילישער רעפּרעזענטאנט ד"ר ליבלינג איז בעזיגט געווארען דורך דעם רומענער סימאן אין 3 סעטען 6:2 4:6 און 5:5.

ווייטער האט וויטמאן (פוילען) בעזיגט קלעסן (ענגלאנד) און ד"ר ליבלינג צעהאנען (ענגלאנד), פרען, וועלכער שפּילט אלס יודישער רעפּרעזענטאנט פון ענגלאנד האט בעזיגט וויטמאנען 4:6 און 5:7 און וויס האט בעזיגט ד"ר ליבלינג 3:6, 4:6 און 5:7.

צום פינאל און אינדיווידועלען טעניס-טורניר זענען צוגעטרעטען פרען און העכט (טשעכיען) און אין דאפּעל-שפּיל די פּאר פרען—וויט מיט העכט — קליין.

דער פינאל אין טעניס-טורניר האט געוואונען טשעכיען שלאגענדיג ענגלאנד 1:2. אין אינדיווידועלען שפּילען פאר מענער האט געוואונען פרען שלאגענדיג העכטן 2:6, 3:6, 4:6.

פינג=פאנג

אין פינג-פאנג האט דער לעמבערגער עהרליך בעזיגט דעם טשעך יורעק 4:6, 6:2, 7:5 און קיהל (פוילען) האט בעזיגט קריצער'ן (עסטרייך) 11:21, 2:21.

לייכט-אטלעטיק

אין 100-מעטער-לויף פאר פרויען האט דאס ערשטע ארט פערנומען פרל. גאטליב (פוילען). דאס צווייטע — פרל. פרייוואלד (פוילען). דאס דריטע — פרל. גלאסנער (פוילען). 110 מעטער מיט שטערונגען 1) גינזבורג (פוילען). ווייט = שפּרונג פאר פרויען 1) פרל. פרייוואלד (פוילען).

באקס

די פוילישע באקסער האבען בעקומען עטליכע ערשטע ערטער. די מייסטער = טיטלען האבען בעקומען פאר פוילען: בירנבוים, רובין, פריימאן און פילניק.

פוסבאל

טשעכיען — ליטע 0:2

פוילען — טשעכיען 0:3

פוילען — רומעניען 1:2

עסטרייך — פוילען 1:4 (1:1)
פוסבאל=מעטש צווישען די ארבייטער-רעפּרעזענטאנצען

אין ווארשא איז שבת פארגעקומען דער צווישען-מלוכהשע פוסבאל-מעטש צווישען די ארבייטער-רעפּרעזענטאנצען פון עסטרייך און פוילען. דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א זיג פון די עסטרייכער אין דער פערהעלטניש 1:4. די עסטרייכער האבען איבערגעשטיגען מיט טעכניק און צוזאמענשפּיל.

פרעז וועט נישט שפּילען פאר פוילען

ווי בעקאנט איז דאניעל פּרעז איינער פון די בעסטע טעניס-שפּילער אין דער וועלט און האט יאהרען לאנג פערטיידיגט די דייטשע פארבען אין די שפּילער וועגען דייוויס-קופּ. איצט נאך דער היטלער-איבערקעהרעניש האט פרען אלס יוד נישט מעהר געקענט שפּילען אין דער דייטשער רעפּרעזענטאנץ און אזוי ווי ער שטאמט פון פוילען האט דער פוילישער קאנסול אין ענגלאנד זיך געווענדעט צום פוילישען טעניס-פערבאנד, אז פרען זאל אנהויבען שפּילען אין דער פוילישער רעפּרעזענטאנץ. דער פוילישער טעניס-פערבאנד האט די בקשה אפּגעוואָרפען. איצט מעלדעט פרען, וועלכער געפינט זיך אויף דער מכביהדע אין פראג, אז ער האט זיך נישט געווענדעט וועגען שפּילען אין דער פוילישער רעפּרעזענטאנץ. דער פוילישער קאנסול אין ענגלאנד האט די ווענדונג געמאכט אויף אייגענער האנד.

לייכטאטלעטישע עלימינאציע = קאמפען
צום דריי=מעטש לאדז — קראקא — שלעזיען

שבת זענען אויפ'ן פלאץ פון ל.ק.ס. פארגעקומען די עלימינאציע-קאמפען פון לאדזער ספּאָרטלער צו דעם לייכטאטלעטישען מעטש צווישען די רעפּרעזענטאנצען פון לאדז, קראקא און שלעזיען, וועלכע וועלען פארקומען דעם 10. סעפּטעמבער אין לאדז, די קאמפען זענען געווען זעהר שלעכט ארגאניזירט און צוליב דעם האט זיך געשטעלט א מינימאלע צאהל ספּאָרטלער. קיין פרויען האבען זיך איינגאנצען נישט געשטעלט. די קאנקורענצען וואס זענען פארגעקומען האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען:

100-מעטער-לויף: פרוכאלסקי (י.ק.פ.)

400-מעטער-לויף: ווראבלעווסקי (ל.ק.ס.)

1500-מעטער-לויף: ווראבלעווסקי (ל.ק.ס)

5000 מעטער-לויף: פאלאק (ל.ק.ס.)

ווייט-שפּרונג: קוכאלסקי (י.ק.פ.)

לייכטאטלעטישער מעטש
ל.ק.ס. (צע-קלאס) — מכבי

דער לייכטאטלעטישער מעטש צווישען ל.ק.ס. און מכבי האט געוואונען ל.ק.ס. אין פערהעלטניש 44:49

לייכטאטלעטישע פרויען-פערמעסטונגען
פון פאבריקס=קלובען אויפ'ן פריז פון מלוכה=פרעזידענט

אין פאביאניץ זענען פארגעקומען די לייכט-אטלעטישע פערמעסטונגען פאר פרויען-מאנשאפטען פון די פאבריקס-קלובען אויפ'ן פריז פון מלוכה-פרעזידענט מאשטשיצקי. צו די פערמעסטונגען האבען זיך געשטעלט אנ'ערך 40 ספּאָרטלערינס דאס ערשטע ארט אין דער אלגעמיינער קוואליפיקאציע האט פערנומען „קרושעענדער" פאר „ווימא" און זיעדנאטשאנסקע.

ציקליסטען-וועט-לויפען אויפ'ן שאסעי

אויפ'ן שאסיי פאביאניץ—לאסק האט זיך דער ספּאָרט-קלוב „רעקארד" איינגעארדענט ציקליסטען-לויפען צווישען די קלובען פון לאדזער קרייז, אין 75 קילאמעטער-לויף האט געזיגט לעשקעוויטש פון „ביעג" פאר שמידט (זיעדנאטשאנסקע), אין 50 קילאמעטער-לויף — קאספּושאק (רעסורסא) אין 25-קילאמעטער לויף פאר יוניארען האט געזיגט פידלער פון רודער ספּאָרט-קלוב און אין 10 קילאמעטער-לויף פאר פרויען פרל. אויבאן פון (ביעג).

מעטשען וועגען אריינגעהן אין דער ליגע
פאלאניא (ווארשא) — טוריסטען 0:2 (0:1)

אויפן פלאץ פון ו.ק.ס. איז נעכטען פארגעקומען דער פוסבאל - מעטש וועגען אריינגעהן אין דער ליגע צווישען דער ווארשאווער „פאלאניא" און די לאדזער טוריסטען. ביי די לאדזער האבען געשפּילט 5 רעזערוו-שפּילער צוליב דער דיסקוואליפיקאציע פון עטליכע שפּילער דורך דער לאדזער דיסציפלינאר - אפּטיילונג אין צוזאמענהאנג מיט'ן מעטש אין ווארשא.

די טוריסטען האבען געשפּילט מיט גרויס אמביציע, אבער צופיל נערוועזיש. אויך דאס פּובליקום האט זיך צופיל דענערווירט. די טוריסטען-שפּילער האבען דעריבער נישט געקענט ענטוויקלען אזא שפּילען ווי ס'האט זיך געפאדערט ביי אזא וויכטיגען מעטש. די געסט האבען פיל בעסער געשפּילט און האבען געוויזען אזא שפּילען ווי עס פאדערט זיך פון א פרעטענדענט פון דער ליגע. ביידע טויערן האט דערגרייכט מאליק, וועלכער האט ארויסגעוויזן זיין אמאליגע פארם.

ריכטער איז געווען ה' זיידנער אויס קראקא וועלכער האט ביידע מאנשאפטען געהאלטען אין דער געהעריגער דיסציפלין.

פאלאניא (פשעמישל) חשמונאי (ראחנא) 0:3

אוניא (סאסנאוויץ) — אלשא (קראקא) 0:3

לעגיא (פויזען) — פאלאניא (בידגאשטש) 3:4

אין די מעטשען וועגען אריינגעהן אין דער ליגע איז די לאגע שוין קלאהר געווארען. צו די פינאל = שפּילען געהען צו די מייסטערס פון די גרופּען פאלאניא (ווארשא), פאלאניא (פשעמישל), ו.ק.ס. (ווילנא) און נאפּשוד (שלעזיען).

ליגע-מעטשען

פאגאן - קראקאוויא 1:3

ווארשאוויאנקא — פארגוזשע 2:2

ווימלא — רוך 0:1

22 פולק - גארבארניא 2:3

צווישען-מלוכה'שע מעטשען

נידער-עסטרייך — דרום-פוילען 2:4

[ארבייטער-רעפּרעזענטאנץ]

ו.ס.ס. (ווילנא) — לעטלענדישע רעפּרעזענטאנץ 0:1

לעטלענדישע רעפּרעזענטאנץ — מכבי (ווילנא) 2:5

פוילישער מאראטאן-לויף אויף 42 קילאמעטער

נעכטען איז אין ווילנא פארגעקומען דער מאראטאן=לויף אויף 42 קילאמעטער וועגען דער פוילישער מייסטערשאפט, אין לויף האבען אנטיילגענומען 18 ספּאָרטלער און אלע האבען איהם געענדיגט.

דער ערשטער איז אנגעקומען גארנצאוש פון לעמבערגער פאגאן אין 2 שעה 49 מינוט 13,8 סעקונדען.

שווים=מעטש
טשעכאסלאוואקיי-פוילען 34:58

רודערער-פערמעסטונגען
וועגען דער מייסטערשאפט פון אייראפּא

אין די רודערער=פערמעסטונגען וועגען דער מייסטערשאפט פון אייראפּא, וואס זענען פארגעקומען אין בודאפּעשט ביי דעם אנטייל פון 15 מלוכות, האט די פוילישע רעפּרעזענטאנץ אפּגעהאלטען א ריי נצחונות, אין איינצעל-לויף האט די מייסטערשאפט דערגרייכט ווערעז פון קראקאווער א.ז.ס. ווייטער האבען די פאלאקען דערגרייכט צווייטע ערטער.

יוד. פרוי וואס איז אויף א מערקווירדיגן אופן געווארן ביי קריסטען א „היילינגע"
טראגישע געשיכטע פון יודישען לעבען אין גאליציע מיט 75 יאהר צוריק. א מעשה פון טויזענט און איין נאכט

ר' אברהם ג. און ר' שמחה ל. זענען געווען די צוויי אנגעזעהענסטע און רייכסטע סוחרים אין מ—וו, לעמבערגער קרייז. ביידע האבען בשותפות געהאנדעלט מיט משקאות — וויין און בראנפען — געהילץ, תבואה און לעדער. זיי זענען געווען יענעם געגענד די איינציגע סוחרים פון גרויסען פערנעהם און איטליכער פון זיי האט געהאט זיין אייגענעם געמויערט הויז, א זעלטענהייט אין יענע צייטען אין מ—וו. ביידע שותפים זענען אויך געווען גרויסע לומדים און אויף זייערע לאנגע רייזעס מיט פערד און וואגען, פלעגען זיי אויפ'ן וועג לערנען גמרא און זיך מפלפל געווען וועגען די ריד פון די תנאים. צוליב זייערע אפטע רייזעס, האבען ביידע שותפים בעזוכט א סך שטעט. זיך בעגעגענט מיט א סך מענשען, צווישען זיי אויך געבילדעטע קריסטען און פריצים, האבען זיי זיך אויך א געשטעקט מיט אביסעל וועלטלישקייט, זייערע קינדער האבען זיי דעריבער געגעבען נישט נאר א פרומע יודישע ערציהונג, נאר עס איז אויך אראפּגעבראכט געווארען א ספּעציעלער לעהרער פון לעמבערג צו לערנען מיט זיי פויליש, דייטש, מאטעמאטיק און פערשידענע וויסענשאפטען.

ר' אברהם האט געהאט צוויי קינדער, א יונגעל, פרץ, און א מיידעל חנה, וואס האט געהאט א גרויסען שם פאר איהר שעהנקייט און געלערנטקייט. ר' שמחה האט געהאט בלויז איין קינד, א זוהן מיט'ן נאמען דוד'ל, זעהר אנ'איידעל און פערהלומ'ט בחור'ל, וואס נישט געקוקט אויף די וועלטליכע זאכען, וואס מען האט מיט איהם געלערנט, איז ער געווען אזוי שטארק פרום, אז אפילו זיין אייגענער שטרענג-רעליגיעזער טאטע פלעגט איהם פאראווארפען, אז זיין דוד'לס פרומקייט גייט שוין אריבער די גרענעץ.

אויב ביידע שותפים זענען געווען מזל'דיג אין געשעפט, האבען זיי אבער נישט געהאט קיין סך גליק אין זייער פריוואטען פאמיליע-לעבען. ר' אברהמס ווייב איז געשטארבען זעהר יונג בעת א מגפה און אין עטליכע חדשים ארום איז זיין זוהן פרץ דערטרונקען געווארען ביים באדען זיך אין שטאטישען טיפען טייך. ר' שמחה'ס פרוי איז געשטארבען אין דעמזעלבען יאהר דורך א שווערען קימפעט און דאס קינד איז אוועק פון דער וועלט א טאג פאר'ן ברית.

ר' אברהם און ר' שמחה האבען געוואלט צו פערגעסען זייער ווהעטאג דורך אריינווארפען זיך אלץ מעהר און שטארקער אין'ם מסחר. ר' אברהם האט געפלאנעוועט, אז ווען זיין זוהן פרץ וועט עלטער ווערען, וועט ער מיט דוד'לען, זיין שותפ'ס זוהן, איבערנעהמען דאס געשעפט און עס ווייטער פיהרען. איצטער, אז זיין זוהן איז דערטרונקען געווארען, האט ער געפיהלט, אז זיין גאנצע האר-רעוואנדיע וועט נאך זיין טויט אריינפאלען אין פרעמדע הענד. כדי דאס אויסצומיידען, האט ער פארגעשלאגען, ר' שמחה'ן אז זיי זאלען זיך משדך זיין דאס הייסט, אז חנה און דוד'ל זאלען חתונה האבען. ר' שמחה האט מסכים געווען און באלד נאך די תנאים האט ר' שמחה אנגעהויבען מיטצונעהמען זיין בן-יחיד אויף די אפטע געשעפטס-רייזעס, כדי ער זאל זיך אביסעל „אויסמענטשלען", דוד'על האט זיך דווקא „אויסגעמענטשעלט" און ארויסגעוויזען א געוואלדיגע פעהיגקייט צו האנדעל, אבער זיין פרומקייט איז נישט געמינערט געווארען אויף א האר און דער יונגער סוחר האט מיט זיין גערעכטיגקייט ארויסגערופען. צו זיך א סך ליבע און צוטרוי סיי ביי די פריצים און זייערע בעאמטע, סיי ביי די סוחרים פון אנדערע געגענדען. אין דער צייט, וואס דוד'ל איז ארומגעפאהרען מיט זיין טאטען און מיט'ן שותף, איז חנה'לע געזעסען אין דערהיים און געלערנט און געלייענט, און אליין איז זי אפטמאל געפאהרען אויך קיין לעמבערג זיך נייען קליידער און אנטייל צו נעהמען אינם גרויס-שטאטישען לעבען.

די צוויי יונגע מענשען זענען ביסלעכווייז אויפגעוואקסען און שבת נאך שבועות מיט ארום 80 יאהר צוריק, איז פארגעקומען די חתונה, וועגען וועלכער מען האט א צייט לאנג שפּעטער נאך אלץ גערעדט און זי בעוואונדערט. צו דער חתונה האט מען אראפּגעבראכט א גרויסע קאפּעליע, יעדער איינער אין שטאט, אהן אויסנאהם, האט בעקומען אנ'איינלאדונג צו דער חתונה. פריצים פון די ארומיגע געגענטען און סוחרים פון פערשידענע שטעט זענען געקומען צופאהרען אין קארעטעס, איינגיגע מיט זייערע סוויטעס און מיטגעבראכט די טייערסטע חתונה-מתנות. די שמחה האט אנגעהאלטען עטליכע טעג און איז געווען איין גרויסער יום-טוב. ביידע שותפים האבען פאר'ן יונגען פאר-פּאָר אויסגעבויט א סאמע מאדערען הויז, לויט די בעגריפען פון יענע יאהרען, ארומגערינגעלט מיט א פרעכטיגען גארטען.

אויף דער חתונה זענען אויסגעטיילט געווארען טויזענטער גילדען פאר צדקה. לויט'ן מנהג, האט מען דער כלה געהארפט אפּשערען די האר פאר דער חופּה, און זי זאל דערנאך טראגען א שייטעל, אבער חנה'לע האט זיך איינגעשפּארט, אז זי וויל טראגען איהרע אייגענע שווארצע, זייענע האר און זי האט אידרס אויסגעפיהרט. דער טאטער האט עס איהר נאכגעגעבען און כדי עס זאל איהר פערגעבען ווערען די דאזיגע זינד, האט ער געלאזט איבערבויען דאס שטאטישע בית-המדרש אויף זיין חשבון.

נאך דער חתונה איז דוד'ל געווארען א פול בערעכטיגטער שותף צו די געשעפטען, וואס ר' אברהם און ר' שמחה האבען געפיהרט. ער איז מיט זיי ארומגעפאהרען אויף זייערע געשעפטליכע רייזעס און זיין יונגע פרוי איז געזעסען אין דעם גרויסען געמויערטען הויז, זיך געלאזט בעדינען און געהלומ'ט וועגען די פריצים און מוטיגע העלדען פון די פוילישע און דייטשע ראמאנען, וועלכע זי האט געלייענט. צווישען די יודישע פרויען אין שטעטעל זענען נישט געווען אזעלכע, מיט וועלכע זי זאל זיך קענען חבר'ען און די זעלבען האבען דערעלבע אינטערעסען, וואס זי [...] געהאט, האט זי דערפאר געשלאסען בעקאנטשאפט מיט קריסטליכע דאמען, וועלכע זענען געווארען שטענדיגע אריינגעהער צו איהר אין הויז. די קריסטליכע דאמען פלעגען אויך קומען אפטמאל אין דער בעגלייטונג פון מענער און געליבטע, און ביי חנה'ן „די שעהנע אננא", ווי מען האט זי גערופען, האט זיך פערדרעהט דער קאפּ. זי האט געגומען טראכטען אז איהר אייגענער מאן, איהר פאטער און דער שווער, זענען ביי [...] גראָב ווי בטלנים און „כביאקעס" אין פערגלייך מיט די פוילישע קאוואליערען. טיף אין הארצען האט זי בעדויערט, וואס זי איז געבוירען געווארען א יודישע פרוי, וואס זי וועט דאס גאנצע לעבען דארפען זיין אינאיינעם מיט א מאן, וואס ווייסט נישט די וועגען פון יענער „ליבע", וואס ווערט בעשריבען אין די ראמאנען.

צווישען די אפטע אריינגעהער צו חנה'ן אין הויז אריין, איז אויך געווען וולאדיסלאוו וואטיקעוויטש, דער איינציגער זוהן פון ק. דער פריץ. ער איז געווען זעהר א שעהנער, א קלוגער יונג, מיט א סך ערפאהרונג אויפ'ן געביט פון ליבע, און א היבשע צאהל פון די פוילישע דאמען פון געגענט האבען ביי איין געלעגענהייט אדער א צווייטער זיך געטולייעט אין וולאדיסלאוס ארעמס און געפיהלט אויף זיך זיין הייסען אטעם. צו דער שעהנער חנה, וועלכע איז געווען די שעהנסטע פון אלע זייער בעקאנטע דאמען, האט ער אווראי נישט געקענט בלייבען גלייכגילטיג און די פערטרוימטע יודישע טאכטער האט זיך נישט געקענט בעציהען צו איהם, ווי סתם צו אנ'אריינגייער. אין איהרע אויגען איז ער מיט דער צייט געווארען די פערקערפּערונג פון אלע שעהנע העלדען, וועלכע ווערען פארגעשטעלט אין די ראמאנען.

דוד'ל פלעגט אהיימקומען מיט זיין פאטער און שווער בלויז אויף שבת און אין א סך פאלען, אויב געשעפט האט דאס געפאדערט, איז ער פערבליבען אין דער פרעמד א לענגערע צייט. חנה'ן האט דאס שטארק נישט פערדראסען. זי האט נאך זיין געזעלשאפט נישט געבענקט און זי איז געווען מעהר ווי צופרידען פון זיין אפּוועזענהייט.

דייכטום איז נישט אלע מאל קיין זאך אויף שטענדיג. געלד איז קיילעכדיג — זאגט א ווערטעל — און עס קען זיך איבערקייקלען, און די דאזיגע סוחרים האבען אין א צייט שפּעטער אנגעהויבען צו פיהלען דעם טעם דערפון. זיי האבען אין משך פון איין יאהר בעקומען איין קלאפּ נאכ'ן צווייטען.

(ווייטער מארגען)

רעפּעראַט פון מ. מ. אוסישקין

וועגן דער טעטיגקייט פון קרן קימת לישראל

פּ ר אַ ג, (יט״א). אי זיין רעפעראַט וועגן קרן קימת לישראל אויפ׳ן קאָנגרעס־פּלענום האָט מ. מ. אוסישקין ערקלערט צוו. אַנד.:

אין משך פון דער לעצטער צייט זיינען זיך אין דער פּרעסע בעוויזען ידיעות וועלכע רופען אַרויס אונזערע בעזאָרגענישען. די ערשטע איז נוגע דער פערעפענטליכונג פון פינאַנץ־בעריכט, פון וועלכען עס איז צו זעהען די פערהאַלטונג פון דער רעגירונג אין דער באַיער־פּראַגע. די צווייטע ידיעה איז אָבער אַ פיל שרעקליכערע: זי שטעלט פעסט אַז אין משך פון די לעצטע צוואַנציג חדשים אין משך פון וועלכע עס איז געלייסטעט געוואָרען אַזאַ גרויסע אַרבייט און וועלכער כמעט דאָס פערבונדען אַזוי פיל האָפנונגען מיט זיינען פון נישט־יודישע הענט אויסגעלעזט געוואָרען סך הכל 44 טויזענד דונאַם באָדען, אַריינגערעכנט די שטחים פון קרן־קימת, פון פערשידענע געזעלשאַפטען און פערבאַנדען ווי אויך יחידים. ווער עס קען די לאַגע פון א״י, דער ווייס, ווי גרויס עס איז אונזער זאָרג צוליב דעם. עס וועט נישט זיין קיין גוזמא, אַז אויב מיר וועלען אויך להבא געהען מיט דעמזעלבען טעמפּאָ, וועלען אונז די קאָנגרעסען נישט העלפען, און דורות־גאַנצע וועלען אונזער פאָלק נישט ברענגען קיין גאולה, סיידען עס וועט געשעהען עפּעס אַ נס.

איך פרעג מיך אָפּט, צי מיר אַלע גיבען זיך אָפּ אַ חשבון ווערען דער לאַגע אין ליכט פון דער האָזיגער לאַגע איז אפשר אַלץ, וואָס מיר טוען איצט, אַ קינדער־שפּיל, אויב צווישען איך איז דאָ איטיצער וואָס גלויבט אַז אָהן דעם גאולת הארץ וועט ווען עס איז קומען די גאולת העם, זאָל ער עס קומען און זאָגען, טאָ ווי שטעלט איהר זיך פאַר די גאולה, אויב אין די בעסטע צוואַנציג חדשים — די חדשים פון דער אַזויגערופענער פּראָספּעריטי — זענען ערוואָרבען געוואָרען אַלץ מיטאַנאַנדער 44 טויזענד דונאַם, וואָס אייגענטליך בעדייט עס דאָך גאָרנישט, טאַקע גאָרנישט.

אין משך פון די 13 נאָכמלחמה־יאָהרען האָבען מיר פון דער רעגירונג נישט בעקומען קיין איין איינציגען דונאַם רעגירונגס־באָדען, איבעריגענס האָט אונז די רעגירונג כסדר געשטערט ביי אונזערע אייגענע קניות. און אויב עס זענען נאָך צווישען אונז געווען אָפּטימיסטען, איז געקומען דער פּרעזענט בעריכט אין די רעגירונגס־ערקלערונג, אַז אַ טייל פון די הלוואות־געלדער וואָס וועלען געגעבען ווערען דורך דער איבערפעלקערונג און דאָס רוב דורכ׳ן יודישען ישוב, וועט פערווענדעט ווערען אויף אַראַבישער קאָלאָניזאַציע. עס הייסט נישט. אַ מיר דאַרפען אויפגעבען אונזער קאַמף פאַר אונזערע רעכט. אָבער אויב איהר וועט בלויז דיסקוטירען און גאָרנישט טון, איז וועה צו אונז! די פּרעזענטש־פאָרשלאַגען ברענגען אַ סובה נישט בלויז די פעלאַכען נאָר אויך די עפענדים. וואָס פאַר אַ פּערספּעקטיווען וועלען מיר דאַן האָבען אויף ערווערבען באָדען.

עס איז אויך פאַלש צו גלויבען אַז די פּריוואַט־איניציאַטיווע וועט דאָ אַ סך העלפען. פון די 44 טויזענד דונאַם פאַר די לעצטע 2 חדשים האָט דער פּריוואַט־בעזיץ ערוואָרבען בלויז איין דריטעל און צוויי דריטעל אונזער אַלמער פאָנד, דער קרן־קימת. יאָ, עס זענען דורכגעפיהרט געוואָרען פיל באָדען־טראַנזאַקציעס, אָבער דאָס זענען געווען שטחים, וואָס זענען 16 מאָל אַדורכגעגאַנגען דורך יודישע הענד. און אונז האַנדעלט זיך וועגען אויסלייזען באָדען די טראַנזאַקציעס האָבען דער גאולת־הארץ נישט געבראַכט קיין נוצען, נאָר מוראדיגע באָדען־שפּעקולאַציעס און באָדען־שטייגערונגען, אַזוי אַז איצט איז כמעט אוממעגליך צו קויפען באָדען.

איך בין נישט געגען דער פּריוואַטער איניציאַטיוו, אָבער זי בעשעפטיגט זיך נישט מיט דער לונג אין זין פון אַ גרויסער קאָלאָניזאַציע מען זאָל נישט פערגעסען, אַז ארץ־ישראל גרייכט נישט בלויז פון חדרה ביז רחובות, עס איז פיל גרעסער און ווייטער, און ווען מיר דענקען וועגען דער מלוכה, וועלכע איהר האָט אין מויל און פערווירקליכט נישט, דאַן זאָלט איהר זיך דערמאָנען אַז דאָס איז מעגליך בלויז דורך גאולת־הארץ און די דאָזיגע אַרבייט קען טון בלויז אונזער נאַציאָנאַלע אינסטיטוציע — דער קרן־קימת.

דער דאָזיגער פּרינציפּ האָט געדאַרפט שטיין מחוץ פון יעדען קאַמף. ליידער איז עס נישט אַזוי. מיר קענען זיך נישט בעקלאָגען אויף אונזערע הכנסות. זיי זענען אין אַבסאָלוטע ציפערען גאַר נישט גרעסער, אָבער רעלאַטיוו קלענער. ווייל יעדער דונאַם קאָסט היינט דאָפּעלט אַזוי טייער ווי פאַראַיאָהרען. עס זענען דאָ לענדער, וואו די הכנסות זענען געשטיגען, און אַנדערע זענען זיי נישט בעדייטענד געפאַלען מיט׳ן אויסנאַהם פון אַמעריקא, וואו אונזערע הכנסות זענען געזונקען מיט פערציג פּראָצענט.

עס זענען דאָ פיל סיבות פאַר דער פערנאַכלעסיגונג פון קק״ל אין אונזערע רייהען, די הויפּט סיבה איז אָבער דאָס, וואָס 90 פּראָצענט ציוניסטען האָבען נישט קיין פערשטענדניש פאַר׳ן אומגליק, וואָס מיר האָבען נישט קיין באָדען. די צווייטע סיבה איז דער שלעכטער צושטאַנד פון אונזער אָרגאַניזאַציע, די פּאַרטיי־צוגעהעריגקייט, אויך די אַרבייטערשאַפט וועלכע איז צום מייסטען איבערגעגעבען אונזער פאָנד איז נישט פריי פון דעם פעהלער, דער מזרחי ווידער האָט טענות, וואָס אויפ׳ן קק״ל באָדען ווערט נישט אָפּגעהיט דער שבת. ליידער איז עס אַזוי און מיר דאַרפען אונזער גאַנצען איינפלוס אויסנוצען אַז עס זאָל אָפּגעשטעלט ווערען, אָבער וואָס האָט עס צו טון מיט גאולת־הארץ? אַנדערע פּאַרטייען ווידער פיהלען זיך בעעוולהט ביי דער באָדען־פערטיילונג און באָיקאָטירען דעם קרן־קימת לישראל. און אין פּאַרטייען, וואָס זיצט נאָך מער אויף רעכטס האָט צוריקגעשיקט די קק״ל־פושקעס, ווי זאָל מען אין אַזעלכע בעדינגונגען אַרבייטען.

אין ווייטערען פערלויף פון זיין רעדע לעגט פאָר מ. מ. אוסישקין פאָלגענדע רעזאָלוציעס וואָס דער קאָנגרעס זאָל אָננעהמען:

1) דער ציוניסטישער קאָנגרעס פאָדערט אויף אַלע פּאַרטייען און אָרגאַניזאַציעס און זייערע מיטגלידער צו שטעלען בראש פון זייער טעטיגקייט די אַרבייט פאַר׳ן קרן־קימת.

3) דער קאָנגרעס ווענדעט זיך צו די יודישע קהלות און אַנדערע אינסטיטוציעס מיט׳ן פאָרשלאַג, אַז זיי זאָלען — אויף וויפיל דאָס איז מעגליך אין די ראַהמען פון די לאַנד־געזעצען — איבערגעבען זייערע דעפּאָזיטען אין רשות פון קק״ל, וועלכער גאַראַנטירט געלד און ציבונג.

4) דער קאָנגרעס דערמאָנט יעדען יוד וועגען דער פליכט צו בעשרייבען זיך לטובת דער קק״ל אין דער צוואָה אָדער שטיפטונג.

5) דער קאָנגרעס פאָדערט אויף אַלע ציוניסטען צו העלפען פערפאָלקאָמען דעם פערזיכערונגס־ווערט פון קק״ל.

6) דער קאָנגרעס אָנערקענט די נויטווענדיגקייט צו שאַפען אַ גרויסע יודישע פאָלקס־לאָטערי פאַר אַלע צוועקען פון א״י־אויפבוי בעשטימענדיג אַ דריטעל פון די הכנסות אויף גאולת־הארץ.

7) דער קאָנגרעס פּראָקלאַמירט אַ גרויסע זיד לונגס־ווערק אויפ׳ן נאָמען פון חיים אַרלאָזאָראָוו און בעשטימט, אַז די מיטלען פון דער אַקציע וואָס זענען נויטיג אויף באָדען־ערווערבונג, זאָל געשטעלט ווערען אין רשות פון קק״ל.

זיין רעדע פערענדיגט מ. מ. אוסישקין מיט פאָלגענדע ווערטער:

אין אַ שפּעטער שעה ווענד איך זיך צו יעדען איינעם פון אייך, אַז דעם קרן־קימת זאָל געטאָן ווערען זיין רעכט, דאָס לאַנד וועט אויפגעבויט ווערען, ווען מיר וועלען האָבען דעם באָדען. האָבען מיר איהם נישט, איז וועה צו אונז! דאַן וועלען אונז קיין שום פּראָגראַמען און רעזאָלוציעס נישט ראַטעווען דאָס לאַנד וועט נישט זיין ארץ־ישראל נאָר ארץ־ישמעאל, ווען איהר וועט דאָס פערשטיין, וועט דאָס ליד פון לאַנד אין צוויי יאָהר אַרום קלינגען פרעהליכער ווי היינט. (שטורמישע אַפּלאָדיסמ.)

—$$$||$$—

לעא מאָצקין

פאָרזיצער פון ציוניסטישען קאָנגרעס

(כאַראַקטעריסטיס) — פון ש. ראָזענפעלד

פאַרהאַן אין פּאַריז אַ בירזע, וואָס גילט פאַר יודען ווי אַ מיניסטעריום פון אויסער׳ן, און כאָר האָן דאָרט איינער, וואָס האָט צו שאַפען איבער דעם מיניסטעריום.

דאָס איז אונזער מיניסטער פון אויסערן — לעא מאָצקין.

דאָס מיניסטעריום — דאָס איז דער צענטראַלער פּונקט, וואו עס זאַמלען זיך די יודישע קריוודעס אין די יודישע בעליידיגונגען פון דער גאַרער וועלט. דאָ ווערען געזוכט און געשאַפען מעגליכקייטען און מיטלען, ווי אַזוי אַם ווירקזאַמסטען אָפּצורופען זיך אויף די קריוודעס און ווי אַזוי צו לינדערען די בעליידיגונגען. די ווירקונג פון די מיטלען — דאָס ווענדט זיך אָן הונדערט מיט איין סיבה, די וויכטיגסטע סיבה פון אַלע איז: די מאַכט, אויף וועלכער די אָנגענומענע מיטלען שטיצען זיך.

אָבער איך קען אויך דעם מיניסטער. שוין פון לאַנגע יאָהרען אָן קען איך איהם. און געוואוסט פון איהם האָב איך פיל פריהער. איצט נאָך איך האָב איהם פערזענליך געקענט.

דער מאָצקין איז אַן עילוי געבוירען. אַ וואונדער־קינד אין דער מאַטעמאַטיק, עס האָט מיט איהם געקלונגען די גאַנצע יודישע אוקראַינע אַרום, די יודישע מעטשעטעס אין קיעוו, וואו ער איז געבוירען געוואָרען, האָבען אָנגענומען מיטלען, אַז דאָס קינד זאָל אויסוואַקסען אַ וועלט־וואונדער, און מען שיקט איהם שטודירען אין דער שטאָט, וואו ווייסענשאַפט בליהען, — קיין בערלין.

אָבער וואָס דינען דער שאַרף פון מעסער, אַלץ ווייניגער די פּגימה. פון׳ם וואונדער־קינד איז קיין וועלט־וואונדער נישט אַרויסגעקומען. און מיט יאָהרען שפּעטער, ווען איך בין געקומען קיין בערלין, געפינט ער זיך אין צענטער פון אַ יוגענד, וואָס דערציהט זיך צו אַ נאַציאָנאַלער אַרבייט, צו דער אויפלעבונג פון יודישען פאָלק און לאַנד. זיין קליינע וואוינונג אין שאַרלאָטענבורג איז שטענדיג פול מיט וואַרעמער יוגענד, יוגנטליכע דעבאַטעס און היציגען וואָרט־קאַמף. זיי אַלע האָבען געזוכט אַ ריכט־שנור אין דעם מיש־מאַש פון אידייען און ריכטונגען, וואָס האָבען דאַן געקעמפט צווישען זיך אין די קרייזען פון די יוגענדליכע יודישע עמיגראַנטען, וואָס האָבען שטודירט אין די מערב־אייראָפּעאישע אוניווערזיטעטען. יעדע האַלסדיגע ריכטונג, — סיי רעוואָלוציאָנערע סיי נאַציאָנאַלע, — האָט געזוכט צו געווינען די דאָזיגע יוגענד אויף איהר זייט, און כדי צו אָנערקענען אַ ריכטונג, אָדער כדי זי אָפּצוּוואַרפען, איז גלייך נויטיג געווען אַ „טעאָרעטישע בעגריינדונג“. צי האָט מען געוואָלט כשר׳ן אַ שרץ, צי טריף מאַכען פויגעל־מילך — סיי־ווי האָט מען דערצו נויטיג געהאַט אַ טעאָריע, וואָס זאָל בעשטיין, מינדעסטענס, פון הונדערט מיט איין ראיות.

און אַרום די דאָזיגע „ראיות“ האָט זיך עס געהאַנדעלט אין דעם נאַציאָנאַלען יוגענטליכען קרייז וואָס האָט זיך גרופּירט אַרום מאָצקינען. אַ כעדערישער עולם, האָט זיך דאָ אויסגעגריזט, געפרעמטט זיינע אַנשויאונגען, און פון דאַנען אויפגעגאַנגען צו נאַציאָנאַלער טעטיגקייט, — יעדער לויט זיין געשמאַק.

דאָ האָט איהר געטראָפען נחמן סירקין און בעל־מחשבות, דר. ווייצמאַן און מאַרטין בובער, און גאָר אַ גרויסע צאָהל נאָך אַנדערע און בעהרעדע און ווינציגערע. און מאָצקין איז דער צענטער דורך טעאָריע. ער האַלט די פעדים פון אַלע פּראָבלעמען, וואָס אינטערעסירען דער יוגענד אין די לעצטע יאָהרען פון פּאָליטישען ציוניזם. ער האַלט די פעדים, קיטעוועט די יוגענד און ווענדט איהר האַרץ און איהר קוק קיין ארץ־ישראל.

אָט פון יענע טעג אָן קען איך איהם. קען זיינע טעאָרעטישע און אָראַטאָרישע פעהיגקייטען, פון יענע טעג אָן שטעהט שטענדיג אַ שטוהל פאַר איהם אין די ערשטע רייהען פון אונזער ציוניסטישער געזעלשאַפטליכקייט. אָבער גאָר זעלטען זעצט ער זיך אויף איהם, קומט די אויפגאַבע — דערפיהלט ער זי און קעהרט זיך אום צוריק אין זיין היימיש

(ענדע זעה 8־טע זייט).

יודישע גירושים אין דער געשיכטע

פון חיים שוים

אַרויסגעטריבען די יודען פון ענגלאַנד און שפּעטער זיי צוריקגערופען

אויך פון ענגלאַנד האָט מען אין מיטעלאַלטער אַרויסגעטריבען די יודען און שפּעטער זיי גערופען צוריק. דער גירוש אויף די יודען פון ענגלאַנד איז פאָרגעקומען ביים סוף פון 13־טען יאָהרהונדערט; אָבער ער איז געקומען נישט פּלוצלונג, נאָר אַלס רעזולטאַט פון אַ לאַנגען פּאָליטישען און עקאָנאָמישען פּראָצעס, וואָס האָט זיך געצויגען אַ היפּשע צייט.

אַרום מיטען פון 13־טען יאָהרהונדערט איז די לאַגע פון די יודען אין ענגלאַנד געווען אַזוי פערצווייפעלט, אַז די האָבען אַליין געבעטען, מ׳זאָל זיי לאָזען אויסוואַנדערן פון דעם לאַנד; אָבער מ׳האָט עס זיי נישט דערלויבט. וואָרים די האָבען נאָך קענטיג, פערמאָגט, אַביסעל געלד און עס האָט זיך נאָך נישט געלוינט פטור צו ווערען פון זיי.

אַ חוץ דעם האָט מען נאָך אַרויסגעשטויסען די יודען פון גאַנצען געזעלשאַפטליכען לעבען. דער פּויפּסט האָט עס געפאָדערט און די קריסטליכע קירך האָט עס דורכגעפיהרט. קריסטען האָבען מעהר נישט געטאָרט עסען מיט יודען ביי איין טיש; יודען האָבען נישט געטאָרט פערנעהמען קיין עפענטליכע שטעלע; יודישע דאָקטוירים האָבען נישט געטאָרט פּראַקטיצירען; יודען האָבען נישט געטאָרט בויען קיין נייע שולען צו דאַווענען — הכלל, עס איז דעמאָלט געווען כמעט אַזוי ווי איצט אין דייטשלאַנד אונטער היטלער׳ן.

אַזוי אַרום איז אין יאָהר 1290 געקומען צו דעם יודישען גירוש פון ענגלאַנד, זעכציהן טויזענד יודען, וועלכע האָבען געוואוינט אין זיבעציהן שטעט האָבען געמוזט ביז אויף איינעם פערלאָזען דאָס לאַנד, די האָבען געמעגט מיטנעהמען מיט זיך דייער בעוועגליכען פערמעגען, אָבער דייער היינזער האָט צוגענומען דער קעניג, בלויז עטליכע יחידים האָט דער קעניג דערלויבט צו פערקויפען זייער אומבעוועגליכען פערמעגען.

אָט אַזוי זענען יודען פערטריבען געוואָרען פון ענגלאַנד און דאָרט איבער 350 יאָהר נישט געזעהן וואוינען. ווען־נישט־ווען זענען אַהין געקומען אַ פּאָר יודען מיט אַ ספּעציעלער דערלויבעניש. אָדער אַ יוד האָט זיך דאָרט אויפגעהאַלטען אומלעגאַל. אָפּיציעל, יעדענפאַלס, האָבען קיין יודען נישט געלעבט אין ענגלאַנד פון סוף 13־טען ביז מיטען 17־טען יאָהרהונדערט.

אין 17־טען יאָהרהונדערט, נאָך דער פּראָטעסטאַנטישער רעוואָלוציע, איז געקומען אין ענגלאַנד אַ נייע צייט, מיט נייע שטימונגען און נייע פאָדערונגען, און איינע פון די פאָדערונגען איז געווען אַז מען זאָל דערלויבען יודען צו בעזעצען זיך אין ענגלאַנד, דאָס לאַנד איז דעמאָלט געווען פול מיט פּוריטאַנישע סעקטעס, דער יסוד פון אָט די אַלע פּראָטעסטאַנטישע סעקטעס איז געווען אַ האַס געגען קאַטאָליציזם און אַ צוריקקעהר צום אור־קוואַל פון קריסטענטום; צום תנ״ך. דער תנ״ך איז געוואָרען געוואַלדיג בעליבט ביי אַלעמען, און מ׳איז אויך געוואָרען אויפמערקזאַם אויפ׳ן פאָלק פון תנ״ך — די יודען.

דאָס האָט צוגעגרייט אַ גינסטיגערע שטימונג פאַר יודען. די שטימונג אַליין וואָלט אָבער נישט געווירקט ווען עס וואָלט נישט געווען קיין מאַטעריעלער פונדאַמענט פאַר דעם. דער אמת איז, אַז קראָמוועל, דער דיקטאַטאָר פון דער ענגלישער רעוואָלוציע האָט געוואָלט אַז יודען זאָלען זיך צוריק בעזעצען אין ענגלאַנד, ווייל ער האָט געוואָלט, אַז זיי זאָלען העלפען ענטוויקלען דעם ענגלישען וועלט־האַנדעל.

מ׳האָט אַלזאָ, דעמאָלט בעדאַרפט האָבען די יודען אין ענגלאַנד, און מ׳האָט זיי דערלויבט ווערען צוריק.

דערמיט איז דער איין געבראָכען געוואָרען. נאָך אַן אָפּוועזענהייט פון פערטהאַלבען הונדערט יאָהר האָבען זיך יודען ווידער אָנגעהויבען צו בעזעצען אין ענגלאַנד.

פראַנקרייך האָט אַרויסגעטריבען און צוריקגערופען די יודען

שוין אין מיטען פון דרייצעהנטען יאָהרהונדערט האָט דער פראַנצויזישער קעניג לואי דער היילינער אַרויסגעגעבען אַ דעקרעט אַרויסצוטרייבען די יודען פון פראַנקרייך און צוצונעהמען פון זיי זייערע גיטער, זייערע שוהלען און זייערע בית עלמינס. דעם דאָזיגען דעקרעט האָט דער פרומער קעניג אַרויסגעגעבען ווען ער האָט זיך געגרייט אויף אַ קריי־צוג קיין פּאַלעסטינע אָבער שטרענג דורכגעפיהרט געוואָרען איז דער דעקרעט נישט, און אַז דער קעניג איז געקומען צוריק פון ארץ־ישראל, האָט ער איינגאַנצען בטל געמאַכט די גזרה — פאַר אַ סך אויסלייז־געלד, נאַטירליך.

אַ גרויסער גירוש אויף די יודען אין פראַנקרייך איז ערשט געקומען אַרום אַ האַלבען יאָהרהונדערט שפּעטער אין יאָהר 1306 — עס האָט זיך אָנגעהויבען דעמאָלט אין פראַנקרייך אַ יאָהרהונדערט פון גירושים אויף די יודען, אָבער דער דאָזיגער גירוש פון 1306, אונטער דעם קעניג פיליפּ דעם שעהנעם, איז געווען דער גרעסטער, פון דעמאָלט אָן איז דאָס יודישע לעבען אין פראַנקרייך געבליבען צעבראָכען און איינגעזאַרט.

פיליפּ דער שעהנער האָט בעדאַרפט אַ סך געלד, און איינע פון זיינע הכנסות זענען געווען די יודען זיינע. אין יאָהר 1299 האָט ער פון אַ ברודער זיינעם, אַ גראַף, אָפּגעקויפט זיבען יודען פאַר אַ גרויסע סומע געלד, ער האָט זיי, הייסט עס, אָפּגעקויפט, כדי ער זאָל האָבען אַ גרעסערע הכנסה.

אין זיבען יאָהר אַרום, אין 1306 איז פיליפּס קאַסע געווען ליידיג, און ער האָט בעשלאָסען איהר אָנצופילען מיט דעם פערמעגען פון די יודען. גאָר פּלוצלונג איז מען אָנגעפאַלען אויף די יודען, זיי אַלעמען אַריינגעזעצט אין די געפענגנישען און זיי דאָרטען געלאָזט וויסען, אַז זיי מוזען אין פיער וואָכען צייט פערלאָזען דאָס לאַנד, און אַלץ וואָס זיי פערמאָגען — זייערע היינזער, זייער געלט, און אויך די וועקסלען אויף די בעל־חובות זייערע — געהערט צום קעניג.

יאָהר האָבען זיך יודען ווידער אָנגעהויבען צו בעזעצען אין ענגלאַנד.

געווען דעמאָלט אין פראַנקרייך איבער הונדערט טויזענט נפשות יודישע און זיי אַלע האָבען געמוזט פערלאָזען דאָס לאַנד בלויז מיט עטוואָס געלט אין קעשענע פאַר הוצאות אויפ׳ן וועג.

צעהן יאָהר האָט געדויערט ביז דער קעניג האָט ליקווידירט די יודישע געשעפטען. וואָרים יודען זענען דעמאָלט געווען אין פראַנקרייך, נישט בלויז אַנטלייהער פון געלט, נאָר אויך סוחרים מיט סחורה, פאַבריקאַנטען פון טוך און ווייד און אויך גאָלד־שמידען, און די אַלע יודישע געשעפטען האָט דער קעניג ליקווידירט און צוגענומען אַלס זיין אייגענטום. די סינאַגאָגע פון די יודען אין פּאַריז האָט ער אַוועקגעגעבען זיין קוטשער פאַר אַ מתנה.

דער טאַטע האָט אַרויסגעטריבען די יודען, און דער זוהן זיינער, לואי דער צעהנטער, האָט זיי צוריקגערופען. געווען אַ שטאַרקע פאָדערונג איבערן לאַנד, אַז מען זאָל רופען צוריק די יודען. וואָרים די בעלי־חובות האָבען זעהר שווער געשפּיעט און טען יאָך פון די קריסטליכע וואוכער־ניקעס. פריהער האָט מען געמיינט אַז מען ליידט שרעקליך פון די יודישע וואוכער־ניקעס, האָט זיך אָבער אויסגעלאָזען אַז קריסטליכע וואוכער־ניקעס זענען געווען אָהן אַ נ׳עיך ערגער פאַר יודישע.

אַזוי אַרום האָט לואי דער צעהנטער, ביין יאָהר נאָכ׳ן גרויסען גירוש, גערופען צוריק די יודען און זיי געלאָזט זיך ווידער בעזעצען אין פראַנקרייך, אָבער די ערלויבניש איז געווען נאָר אויף צוועלף יאָהר. פאַר אָט דעם חסד האָט דער נייער קעניג זיך געלאָזט בעצאָהלען אַ ריזיגע סומע.

אָבער עס געהען אַוועק נאָר זיבען יאָהר, און מען טרייבט זיי ווידער אַרויס (אין יאָהר 1322).

דויערט עס גאָר נישט לאַנג און די רעגירונג אין פראַנקרייך דאַרף ווידער געלט, און זי רופט ווידער די יודען. דאָס איז פאָרגעקומען אין יאָהר 1360, אויף אַ לענגערען טערמין, אויף צוואַנציג יאָהר, זעלבסטפערשטענדליך, אַז יודען האָבען בעצאָהלט אַ הויכע סומע פאַר דער ערלויבניש, און דערצו נאָך הויכע יעהרליכע שטייערען.

עס זענען פערגאַנגען די צוואַנציג יאָהר, און דער קעניג האָט בענייט די ערלויבעניש אויף נאָך צוואַנציג יאָהר. אָבער איידער נאָך עס האָט זיך געענדיגט דער צווייטער טערמין האָט מען די יודען ווייטער אַרויסגעטריבען.

טעלעגראמען

דער „פעלקישער בעאבאכטער" וועגען ציוניזם און ציוניסטישען קאנגרעס

בערלין. (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט'ן ציוניסטישען קאנגרעס פערעפענטליכט דער פעלקישער בעאבאכטער" אן ארטיקעל, אין וועלכען די צייטונג גיט אן איבערבליק איבער די אידעאלאגישע יסודות פון ציוניזם און די ארגאניזאטארישע פערהעלטנישען אין ציוניזם. דער אויטאר פון ארטיקעל, לויט לענדער'ס, וועלכער זעהט אין קאנגרעס איינע פון די צומייסטע רעפרעזענטאטיווע נייער-אנשטאלטונגען פון „אינטערנאציאנאלען (אידען) אויך נאציאנאלען) וועלט-יודענטום", שילדערט אהן יעדער טענדענציעזער קריטיק די געשיכטע פון פאליטישען ציוניזם, ער בעריהרט דאן קורץ די ארבעטר-פראגע, פערגלייכט די בעוועגונג ציוניסטישע גרופען צום אמאליגען דייטשען פארלאמענט און דריקט אויס לסוף די מיינונג, אז ד"ר ווייצמאן האט גרויסע שאנסען, ווידער געוועהלט צו ווערען אלס פרעזידענט פון דער בעוועגונג.

אין דער איינלייטונג צום ארטיקעל ווערט פארגעשטעלט דער קאמף צווישען דער אסימילאציע און ציוניזם, און דער אויטאר פון ארטיקעל זאגט זיך דערביי ענטשידען ארויס געגען יענע טענדענצען וואס זענען בעשטרעבט צו פערדעקען דעם נאציאנאלען כאראקטער פון יודענטום. אין דעם זינען באנג קריטיקירט לויט לענדער'ס בעווינדערס שארף די ריכטונג פון די אז. גע". „נאציאנאל-דייטשע יודען". לויט לענדער'ס רעדט מיט בייזיגען ווידערווילען וועגען דער „אולטרא" דייטשער גרופע פון ד"ר מאקס נאומאן און בעמערקט, אז די „אומגעלומפערטע און פעראכטונגסווערטע צופאסונגס-פרובען פון דער דאזיגער גרופע שיינען אפט צו זיין פון פאטאלאגישער נאטור".

וועגען די פערהאנדלונגען פון ציוניסטישען קאנגרעס גופא זענען ביזהאיצט אין די גרויסע דייטשע בלעטער ערשינען בעריכטען אין „דייטשער אלגעמיינער צייטונג", „פראנקפורטער צייטונג", „פאסישער צייטונג" און „בערלינער טאגעבלאט".

געשטארבען דער בעקאנטער יודיש-אונגארישער דעמאקראטישער פאליטיקער ד"ר מארצעל בארא‍קס

בודאפעסט (יט"א) דא איז געשטארבען אין עלטער פון 68 יאהר דער געוו. דעפוטאט און בעקאנטער דעמאקראטישער פאליטיקער ד"ר מארצעל באראקס. ד"ר באראקס האט געהערט אויך צו די בעדייטענדסטע אונגארישע אדוואקאטען און רעדנער און האט זיך זייערגרייט בעריהמט געמאכט מיט זיין גרויסער פארלאמענט-רעדע געגען „נומערוס קלאוזוס".

דער פערשטארבענער איז געווען וויצע-פרעזעס פון דער בודאפעשטער אדוואקאטען-קאמער און לעבענסלענגליכער ראטמאן פון בודאפעשט.

דרום-אפריקאנישע רעגירונג אפעלירט צו די יודען
נישט צו באיקאטירען דייטשלאנד

יאהאניסבורג, 27 (יט"א טעלעגר.)

די דרום-אפריקאנישע רעגירונג האט זיך געווענדעט מיט אן אפעל צו די יודען אין דרום-אפריקא, נישט צו פיהרען די באיקאט-אקציע געגען דייטשלאנד, ווייל ס'שעדיגט די ווירטשאפט פון לאנד.

2 יאהר תפיסה פאר „גרויל-פראפאגאנדע"

בערלין (יט"א) דאס זאנדער-געריכט אין ברעסלוי האט פערמשפט דעם 60 יעהריגען שפראך-לעהרער הארי דיאמאנט, א רומעניש‍ען בירגער, אויף 2 יאהר תפיסה אונטער דער בעשולדיגונג פון פיהרען גרויל-פראפאגאנדע. נאכ'ן אפזיצען די שטראף וועט דיאמאנט דעפארטירט ווערען פון דייטשלאנד.

אויסגלייך צווישען דאלאר און פונט
קאנפערענץ צווישען רוזוועלט און גובערנאטאר פון דער ענגלישער באנק

ניו-יארק, 27 (ספ. טעל.)

די קומענדיגע וואך וועט דער גובערנאטאר פון דער ענגלישער באנק אויפגענומען ווערען דורך רוזוועלט'ן. די טעמע פון דער קאנפערענץ ווערט געהאלטען בסוד. ס'איז אבער זיכער, אז מען וועט רעדען וועגען וואלוטע-פראבלעמען. ווי מען שמועסט, איז רוזוועלט ווייטער געגען סטאביליזירען דעם דאלאר. ס'איז אבער מעגליך, אז ס'וועט קומען צו א הסכם וועגען אנ'אויסגלייך צווישען דאלאר און פונט.

פונאנדערגעלאזען אלע שטורם-אפטיילונגען אין ברוינשווייג

בערלין, 27 (ספ. טעל.)

„קאנטרי-בירא" מעלדעט, אז די לאנדעס-רעגירונג אין ברוינשווייג האט פונאנדערגעלאזען פון 31 אויגוסט אן אלע היטלעריש שטורם-אפטיילונגען אויפ'ן שטח פון ברוינשווייג און זייער בייזיצעיגער פארם.

די פעראָרדנונג איז ארויסגעגעבען געווארען אין הסכם מיט דער צענטראלער מאכט אין בערלין. דער אפיציעלער קאמוניקאט גיט נישט אן קיין שום סיבות וואס האבען דערפיהרט צו דער דאזיגער פעראָרדנונג.

פערענדיגט דעם שטרייק אין פראנקרייך

פ ז, 27 (ספ. טעל.)

ס'איז געקומען צו א פערשטענדיגונג צווישען די שטרייקענדע טייך-ארבייטער און אונטערנעהמער אין פראנקרייך און דער שטרייק איז פערענדיגט געווארען.

קאנפערענץ פון ציוניסטיש-סאציאליסטישע אקאדעמיקער

פראג (יט"א) אין פראג קומט פאר א בעראטונג פון ציוניסטיש-סאציאליסטישע אקאדעמיקער מיט דער בעטייליגונג פון דעלעגאטען פון פוילען, טשעכאסלאוואקיי און רומעניען. אויף דער בעראטונג ווערען בעטראכט פערשידענע פראגען אין צוזאמענהאנג מיט דער פראיעקטירטער שאפונג פון א וועלט-ארגאניזאציע, הכשרה און עליה.

אויך עהרען-בעאמטע מוזען בעווייזען זייער ארישע אפשטאמונג

בערלין (יט"א) דער פרייסישער אינערן-מיניסטער שטעלט פעסט אין א צירקולאר, אז די פעסטשטעלונג פון דער ארישער אפשטאמונג איז נויטיג אויך ביים בעשטימען געמיינדע-בעאמטע. דערביי מוז דער קאנדידאט אויף דעם אמט בעווייזען אויך די ארישע אבשטאמונג פון זיין פרוי. ווען א בעאמטער וויל חתונה האבען מוז מען אויך פעסטשטעלען די ארישקייט פון זיין כלה.

ווען עס ענטשטעהט א ספק דארפען צוגעשטעלט ווערען דאקומענטען וועגען די זיידעס און באבעס.

די זעלבע כללים פערפליכטען אויך ביי בעשטימען נישט בלויז געצאהלטע בעאמטע, נאר אויך עהרען-בעאמטע.

רעא מאצקיד

(סוף פון דער 7. זייט).

ווינקעל, פון יעט עטע אן קען איך דאס פערשארטע פייער, וואס גליהט אין איהם, און דערקען איך זייגע אויגען דעם גליהענדיגען פונק, וואס פלאקערט אויף אין ערנסטע מאמענטען. פון דאן אן קען איך זיין רוהיגקייט ביים אויסהערען אפילו די משוגעהדיגסטע ביין מאס רייד, און זיין קוים בעמערקבארען סארקאסטישען שמייכעל — דעם הארטלאזען ענטפער אויף לאנגע רייד, וואס פליסען פון קר-צען שכל...

עס דוכט זיך אז אויך איצט זוכט ער און האלט ער די „ריכט-שנור" אין דעם מישמאש פון אירעען און ריכטונגען וואס קעמפען צווישען זיך — ארום פערבעסערען דעם יודישען מזל אויף דער ווייטער וועלט, אבער איצט איז עס אנדערש. איצט איז עס אויס מיט די פראקטיק, מיד פון פערשידענע נסיעות; מיד פון פערשידענע יודישע צרות, און דערצו אנגעלאדען מיט קאנצעלאריי-באגאזש, מיט פאפירענע פלענער. פלענער פאר פאפירענע ישובות; מיט רכילות און לשון-הרע וואס יודישע פאליטיקער פון פערשידענע וועלט-עקען גיסען אריין אין איהם געגען זייערע חברים-פאליטיקער אין יענע עקען וועלט, און מיד פון גיסען וואסער פון פוסטע כלים אין ליידיגע אריין.

אבער איצט ווי דאן שפירסטו דאס פערשארטע פייער, וואס גליהט אין איהם, און דערקענסט אין זייגע אויגען דעם גליהענדיגען פונק, וואס פלאקערט אויף אין ערנסטע מאמענטען, איצט ווי דאן הערט ער אויס רוהיג אלע ביין מאס רייד, וואס ווייבערישע מאנסבילען שיטען אויס פאר איהם, און ענטפערט אויף זיי אהן ווערטער, נאר מיט א קוים בעמערקבארען סארקאסטישען שמייכעל.

קלאנג-קינא CAPITOL

היינט פרעזענטירען מיר די רייצענדע און שעהנע SARI MARITZA ווי אויך HERBERT MARSCHALL אין דעם גרויסען פילם

„ליציטאציע פון ליבע"

אנהייב פון די סעאנסען אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.

נעקסטער פראגראם: „עקסטאז"

Z prawami gimnazjów państw. Gimnazjum Żeńskie
Józefa Aba w Łodzi
oraz SZKOŁA POWSZECHNA, Zielona 10, tel. 122-12

איינשרייבונגען אין די גימנאזיאל-קלאסען ווי אויך אין די פאלקסשולע נעהמט אן דער סעקרעטאריאט אין די לעהר-שעהן. אין דער 1. קלאס פון דער פאלקסשולע ווערען אנגענומען מעדלעך און יונגלעך ביז 6 יאהר אהן עקזאמען. דער שכר למוד אין דער פאלקסשולע איז ערמעסיגט.

שרייבען שעהן און שנעל
לערנט אויס דער בעריהמטער קאליגראף ל. בערמאן
אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט שרייבען גוט א יודישען בריף אפילו דעם, וואס קען גארנישט שרייבען אין 1 חודש. גוט רעכנען ווערט אויסגעלערנט אין 5 לעקציעס. פרייזען ביליג.
זאוואדזקא 19, פר., 1. שטאק.

Dr. med. S.MAŁOWIST
האלז, נאז און אויערן-קראנקהייטען
וואוינט יעצט אויף
ZACHODNIA 70, tel. 115-93
נעהמט אן פון 12 ביז 2 מיטאג און פון 3 ביז 4 נאכמיטאג.

צו די ה"ה גנבים!
כ'בעט זיך מיט מיר צו פערשטענדיגען טעלעפאניש 158-94 צוליב דער נובה פון פולנאצנא 10, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען פרייטאג, ד. 25 ד.ח. געגען בעלוינונג.
4449 דיסקרעציע געזיכערט!

קליינע אנאנסען
1 זלאטי אנאנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

7-ער שטריקמאשינען אין גוטען צושטאנד ווערען געזוכט צו קויפען. אפערטען אונטער „שטריק-מאשינען" אין אדמ. פון דער צייטונג. 9444

איך זוך ארויסצוגעבען ארבייט אויף א 10-ער מאשין 80 צענטימעטער, סוועטערס א גומען סאכמאו, נאוואמיעסקא 6, [illegible]

לאקאלען
Przyjmuje 2-ch panów na mieszkanie przy inteligentnej rodzinie Wiadomość Pomorska 14 fr. 2 piętro, m. 4/5, na lewo. 8444

איך זוך אנ'ארט צו שלאפען ביי א יונגעמאן, וואס האט א צימער מיט א בעזונדערן איינגאנג. אפערטען אונטער „H" אין אדמ.

פרייע פאסטענס
ס'איז נויטיג א יונגעל ביז 16 יאהר באלד צו קריגען געצאהלט. זיך צו דערוויסען ביים צייטונגס-פערקויפער, פיעטריקאווער 64, פרייבדליך.

פערשידענעס
צו פערקויפען גלעגענהייטליך אנ' 8-ער הענטשקע-מאשין, קאנסטאנטינער 28 פראנט, וו. 8. 7444

Zgubiłem 50 zł. oraz weksel na zł. 50.– wyst. M. Kaner, zlec. J. Patałowski pł. w Pabjanicach u J. Patałowskiego pł. 8/11. Weksel zostaje unieważniony. Uczciwy znalazca zechce takowy wwrócić do M. Hirsza, Pl. Wolności 7. 4444

רעטשניצע
זגערזשער 17
נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטען
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אווענט.
וויזיט 3 זל.

כירורגישער קאבינעט
Dra med.
M.Kantora
איז געווארען איבערגעטראגען אויף זשעלאנא 5
טעל. 112-22
נעהמט אן פון 1-3 און פון 6-8 אוו.
רעטשניצע-פרייזען.

שיטלען
מיט פאריזער שריינדן אין פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אנדולאציע און מאניקור
ביי קערש, סקווערא‍ווא 15

ווערקשטעל שירמס פון און שפאציר-שטעקענס ס. פייגענבוים
לאדז, נארוטאוויטשא 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ-פרייזען.
נעהמט אן אלערליי רעפאראטורען פון שירמס און שטעקענס.

Dr. med.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
וואוינט יעצט אויף
90 פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8-2 בייטאג און 5-9 אוו.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9-1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט. שפאלטען
אין טעקסט—40 " " " " 60—
נאכ'ן טעקסט—12 " " " " 18—
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען אין היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא-1 דאל.

מעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און סדר פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. sznc. „Najer Folksblat". Piotrkowska 24.